

**ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ТРЕЋИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И
ВАСПИТАЊА**

СРПСКИ ЈЕЗИК

Разред: трећи	Годишњи фонд часова:180
Наставни предмет:српски језик	Недељни фонд часова:5

Службени гласник бр

Службени гласник РС – Просветни гласник, бр3. 5/2019, 1/2020, 6/2020 и 13/202 (програм наставе и учења за Српски језик)

Циљ учења предмета – Циљ наставе Српског језика је да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, развијања језичке културе и неговања свести о значају језика за национални и културни идентитет. Ученици се оспособљавају за разумевање и тумачење књижевних и некњижевних текстова, развијају читалачке навике, естетски доживљај и интеркултуралну осетљивост.

Опште предметне компетенције - Ученици:

- овладавају вештинама слушања, говора, читања и писања
- користе ћирилицу и латиницу
- разумеју улогу језика у комуникацији и култури
- развијају правилно усмено и писано изражавање
- читају ради учења, разумевања и уживања
- развијају речник и језичку прецизност
- примењују знања у свакодневним ситуацијама и дигиталном окружењу
- негују одговоран однос према језику и комуникацији

Међупредметне компетенције –

компетенција за учење
 комуникација
 дигитална компетенција
 решавање проблема
 сарадња
 одговорно учешће у друштву
 естетичка компетенција
 предузимљивост
 рад са подацима и информацијама
 одговоран однос према здрављу и околини

Активности наставника – Објашњава, демонстрира, мотивише, усмерава, вреднује, прати, оцењује

Активности ученика- читају, слушају, пишу, описују, препричавају, уочавају, упоређују, закључују, истражују, стварају

***Напомена за ИОП-1,2,3.-** Ученици који раде по ИОП-у 1, 2 или 3 учествују у настави у складу са својим могућностима. Настава се прилагођава обиму, сложености и начину извођења, уз додатну подршку наставника, визуелна и практична средства и продужено време за рад.

Начини и поступци остваривања садржаја	Методе рада: · Разговор и усмена комуникација (дијалогска метода) · Причање и препричавање · Читање са разумевањем · Тумачење текста (вођено и заједничко) · Рад у паровима и групама · Кооперативно учење · Игролике активности (језичке игре, асоцијације, укрштенице) · Драматизација и игра улога · Проблемска настава (једноставни језички задаци) · Пројектна настава (нпр. „Моја омиљена књига“, „Писац кога смо упознали“) · Интегрисана настава (повезивање са ликовном и музичком културом) · Искуствено учење (из свакодневног живота и околине) · Креативно писање (допуњавање приче, наставак приче, састав) · Коришћење слика, илустрација и стрипова · Дигитално потпомогнуто учење (једноставни едукативни садржаји и апликације) Технике рада: · Браинсторминг (олуја идеја)
--	---

- КВЛ техника (Знам – Желим да знам – Научио сам)
- Мисаоне мапе
- Венн дијаграм (поређење ликова/текстова)
- Петоред (писање кратких песничких форми)
- Техника „читање са предвиђањем“
- Техника „питања и одговори“
- Лигсоу (стручне групе – слагање текста)
- Карте за питања (картице са задацима и одговорима)
- Инсерт техника (означавање текста током читања)
- Техника „мисли наглас“ (вођено размишљање ученика)
- Ланац приче (заједничко допуњавање приче)
- Техника „кључне речи“
- Семафор техника (самопроцена разумевања текста)
- Дневник читања

Облици рада:

- Фронтални облик рада
- Индивидуални рад
- Рад у паровима

- Рад у групама
- Тимски рад
- Комбиновани облик рада (фронтални + индивидуални + групни)
- Диференцирани рад (према способностима ученика)
- Рад на станицама / по центрима учења
- Радионичарски облик рада

ИОП: У настави се примењују савремене наставне методе, технике и облици рада који су прилагођени индивидуалним образовним потребама ученика који раде по ИОП-у. Настава се диференцира у складу са способностима, темпом рада и нивоом постигнућа ученика. Користе се једноставна и јасна упутства, визуелна и практична подршка, као и додатно време за израду задатака. Примењују се индивидуализовани задаци, рад у пару и малим групама, као и стално усмеравање и подстицање ученика од стране наставника. Технике и методе рада бирају се тако да омогуће активно учешће ученика и постепено напредовање у складу са његовим могућностима.

Диференцирана настава: Диференцирана настава се реализује кроз прилагођавање наставних садржаја, задатака, метода рада, облика рада и темпа учења индивидуалним образовним потребама ученика. Задаци се разликују по степену сложености и обиму, уз обезбеђивање додатне подршке ученицима којима је потребна. Наставник користи различите облике помоћи (поједностављена упутства, визуелна подршка, демонстрација, подстицање и усмеравање) како би се омогућило активно учешће свих ученика и постизање оптималног напретка у складу са индивидуалним могућностима.

Начини праћења и вредновања постигнућа	Праћење и вредновање постигнућа ученика остварује се сумативно (бројчана оцена и мишљење са препоруком) и формативно (описно праћење и повратна информација уз коришћење смајлића у есДневнику). Формативно и сумативно вредновање обухвата различите начине праћења ученичког напретка: • читање (наглас и у себи, са разумевањем) • тематске изложбе • литерарне игре • такмичења • вођење дневника читања и рада • сусрети и разговори са писцима • домаћи задаци • вршњачко оцењивање • праћење уредности школске свеске и доношења прибора за рад • самооцењивање • усмено испитивање и разговор • анализа писаних радова ученика • кратке провере знања (писмене и усмене) • практичне и креативне активности У настави се примењују и 15-минутне провере знања које се не оцењују бројчано, већ служе искључиво за формативно праћење напредовања ученика и давање повратне информације. Циљ праћења и вредновања је континуирано унапређивање ученичких постигнућа, подстицање мотивације и развој самопоуздања у учењу.
--	--

Место извођења	Настава се изводи у учионици, библиотеци, дигиталној учионици и ван школе (по могућности).
Наставна средства	У настави се користе уџбеници, радни листићи, дигитални садржаји, илустрације, аудио-видео материјали и наставни прибор.

Специфичне предметне компетенције	Основни ниво: СПК1 Учествују у разговору. Говоре и пишу логично се изражавајући реченицама једноставне структуре. Уредно и читко пишу слова и бројеве. Читају с разумевањем уметничке и неуметничке текстове. Препознају формалне одлике поезије, прозе и драме. У једноставним примерима уочавају одређена граматичка правила која се односе на реченицу и врсте речи. СПК2 Слушају саговорнике, на постављена питања дају одговоре потпуним реченицама. Састављају реченице и текстове једноставне структуре у говору и писању. Читају различите врсте уметничких и неуметничких текстова и упознају њихове основне одлике. Проналазе и репродукују експлицитне информације у тексту и на основу тога стварају мапе ума. Одговарају на питања о утисцима, ликовима, догађајима, месту и времену радње у књижевноуметничком тексту. У једноставним примерима издвајају одређена граматичка правила која се односе на реченицу и врсте речи у њима. Уче самостално и у сарадњи са вршњацима, у пару и групи. СПК3 Слушају и говоре уважавајући саговорнике. Користе знања из језика како би се изражавали писаним и усменим путем у свакодневном животу. Читају да би уживали, сазнавали и учили. Доносе директне закључке, износе своје ставове о прочитаним текстовима и повезују са личним искуствима. Користе и примењују информације и сазнања у свакодневним животним ситуацијама. Развијају способност емпатије, заинтересовани су за учешће и допринос заједничким активностима. Воле српски језик и доживљавају га као део свог идентитета. Средњи ниво: СПК1 Користе језик као низ могућности које им служе у усменом и писаном изражавању:
--	---

	препричавају, описују, причају и учествују у разговору. Поштују језичку норму и правописна правила. Течно и с разумевањем читају уметничке и неуметничке текстове. Проналазе и повезују битне информације у различитим врстама текстова. Познају садржинске и формалне елементе уметничког и неуметничког текста. Овладавају граматичким појмовима и језичким законитостима. СПК2 Говоре и пишу стварајући правилно структуриране реченице и текстове, поштујући језичку норму. У разговору постављају одговарајућа питања и образлажу своје идеје уважавајући саговорнике. Читајући повезују експлицитне информације и проналазе имплицитне информације у тексту. Прикупљају додатне информације из различитих извора. Представљају линеарни текст у одговарајућој нелинеарној форми и обрнуто. Разумеју информације приказане илустрацијама и фотографијама. Вођено анализирају књижевна дела користећи одговарајуће књижевне термине. Исказују и објашњавају своје утиске, доживљаје и мишљења о прочитаном тексту. Уочавају и издвајају у реченицама примере одређених граматичких појмова и правила. Учествоју у дискусијама и дебатама, уче кроз пројекте, проблемске и креативне задатке, драматизације и игре улога. СПК3 Изражавају се правилно, јасно и примерено комуникативној ситуацији писаним и усменим путем. Користе основне граматичке термине како би разумели и примењивали правописна правила и учили друге језике. Размењују своја запажања, мисли, осећања и закључке о прочитаним текстовима и посетама културним догађајима. Спознају да читање пружа могућност за учење, развијање интелектуалних и језичких капацитета, лични развој. Упознају свој читалачки сензибилитет, негују читалачке навике и љубав према читању. Поштују вредности националне културе и култура других народа. Користе табеле, графиконе, дијаграме и мапе у контексту, као и информације садржане у илустрацијама и на фотографијама. Представљају резултате свог језичког стваралаштва, формирају се у друштвено активне, еколошки свесне и одговорне личности које цене здравље и безбедност. Разумеју важност вршњачке размене и подршке.
--	--

	Напредни ниво: СПК1 Стваралачки примењују језичке вештине у говору и писању. Тумаче текст, критички читају и аргументују своје ставове. Познају најзначајније ствараоце из српске и светске књижевности за децу и њихова дела. Користе књижевне и граматичке термине. СПК2 Састављају усмени и писани текст интегришући језичке вештине којима владају. Читају и дискутују о прочитаним текстовима и медијским садржајима. Анализирају књижевна дела и интегришу елементе издвојене анализом. Критички процењују сврху текста, визуелних и интерактивних информација из различитих извора. Разговарају о истакнутим вредностима, износе и преиспитују аргументе. Уче кроз истраживачке активности и креативно писање. СПК3 Говоре и пишу негујући аутентичност и слободу личног изражавања у складу са комуникативном ситуацијом. Радо читају и развијају своје образовне потребе у мултимедијалном окружењу. Критички приступају истраживању различитих извора информација. Износе и преиспитују своје мишљење и спремни су да уваже другачија мишљења. Развијају и негују животне вредности. Разумеју важност националне културе и идентитета у интеркултуралном контексту.
--	--

Корелација	Математика – текстуални задаци Природа и друштво – опис и разумевање појава Музичка култура – ритам, стих и интерпретација Ликовна култура – опис и тумачење слика Физичко васпитање – разумевање упутстава Дигитални свет – дигитална писменост Страни језик – поређење језичких структура Грађанско васпитање – комуникација и вредности
-------------------	---

Наставна тема/област:	<u>КЊИЖЕВНОСТ</u>
Садржај теме	лирске и епске песме народне бајке и приповетке драмске текстове одломке романа и прича лектиру и избор из дечје књижевности
Исходи наставе и учења у оквиру теме	разумеју и тумаче прочитани текст разликују књижевне врсте уочавају ликове, тему и поруке изражавају лични доживљај препознају стилске елементе (опис, дијалог, хумор, поређење) читају изражајно и драмски изводе текстове повезују књижевност са животом
Наставна тема/област:	<u>ЈЕЗИК И ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</u>

Садржај теме	препричавање, описивање и причање комуникативне ситуације богаћење речника правописне, лексичке и стилске вежбе говорне и писмене вежбе
Исходи наставе и учења у оквиру теме	читају и разумеју текстове издвајају основне информације усмено и писано се изражавају користе правилну комуникацију примењују правописна правила повезују знања из језика са свакодневним животом
Наставна тема/област:	ГРАМАТИКА , ПРАВОПИС И ОРТОЕПИЈА
Садржај теме	врсте речи (именице, придеви, заменице, глаголи) граматичке категорије управни и неправни говор велико слово правописна правила · скраћенице
Исходи наставе и учења у оквиру теме	разликују врсте речи користе граматичке категорије у говору и писању примењују правописна правила правилно изговарају и пишу реченице граде реченице различите структуре

ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ			
Наставна тема-област	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Књижевност	СРП.ОО1.О.1.4. Вођено препричавају, причају и описују на задату тему. СРП.ОО1.О.1.5. Владају техником читања ћириличног и латиничког текста и разумеју информације у краћим текстовима. СРП.ОО1.О.1.6. Уз помоћ наставника разликују врсте текстова. СРП.ОО1.О.1.7. Процењују садржај прочитаног текста, уочавају ликове, догађаје, време и место. СРП.ОО1.О.2.1. Изговарају гласове и пишу слова оба писма, користе речи у контексту. СРП.ОО1.О.2.2. Пишу кратким, потпуним реченицама једноставне структуре. СРП.ОО1.О.2.3. Постављају питања, траже и дају објашњења, учтиво комуницирају. СРП.ОО1.О.2.4. Прате план и бележе идеје за изражавање. СРП.ОО1.О.2.5. Издвајају информације из кратких текстова и	СРП.ОО1.С.1.1. Читају и казују текст одговарајућом динамиком. СРП.ОО1.С.1.3. Усмено и писано препричавају, причају и описују. СРП.ОО1.С.1.4. Образлажу своје идеје у кратким цртама. СРП.ОО1.С.1.5. Идентификују битне информације у тексту. СРП.ОО1.С.1.6. Разликују делове текста и књиге и формалне елементе. СРП.ОО1.С.1.7. Разликују књижевне врсте и народну/ауторску књижевност. СРП.ОО1.С.1.8. Одређују тему, ликове, време и место радње. СРП.ОО1.С.1.9. Примењују стратегије читања. СРП.ОО1.С.1.10. Уочавају поређење и персонификацију. СРП.ОО1.С.2.1. Течно читају и правилно казују текст.	СРП.ОО1.Н.1.1. Аргументовано и креативно излажу усмено и писано. СРП.ОО1.Н.1.2. Критички читају и анализирају текстове. СРП.ОО1.Н.1.3. Именују књижевне врсте и познају ствараоце. СРП.ОО1.Н.1.4. Тумаче догађаје, ликове и идеје у дубини. СРП.ОО1.Н.1.5. Препознају фигуративни језик. СРП.ОО1.Н.2.1. Образлажу ставове и обогаћују излагање. СРП.ОО1.Н.2.2. Анализирају сложене информације из више извора. СРП.ОО1.Н.2.3. Образлажу одлике књижевне врсте. СРП.ОО1.Н.2.4. Анализирају ликове и узрочно-последичне везе. СРП.ОО1.Н.3.1. Слободно и аутентично изражавају мисли. СРП.ОО1.Н.3.2. Критички процењују текстове и изворе.

	траже објашњења. СРП.ОО1.О.2.6. Упознају основне одлике различитих врста текстова. СРП.ОО1.О.2.7. Изражавају доживљај прочитаног текста. СРП.ОО1.О.3.1. Разговорно и јасно говоре и пишу у основним ситуацијама. СРП.ОО1.О.3.2. Пишу кратке поруке и попуњавају обрасце. СРП.ОО1.О.3.3. Пажљиво слушају и поштују правила комуникације. СРП.ОО1.О.3.4. Препричавају и описују прочитано или виђено. СРП.ОО1.О.3.5. Изводе једноставне закључке о ликовима и догађајима. СРП.ОО1.О.3.6. Користе информације из текстова у свакодневном животу. СРП.ОО1.О.3.7. Износе лични доживљај текста.	СРП.ОО1.С.2.2. Разумеју непознате речи из контекста. СРП.ОО1.С.2.3. Структурирају усмено и писано излагање. СРП.ОО1.С.2.4. Објашњавају идеје и њихову реализацију. СРП.ОО1.С.2.5. Повезују информације из различитих делова текста. СРП.ОО1.С.2.6. Проналазе информације у тексту и књизи. СРП.ОО1.С.2.7. Закључују о одликама књижевних врста. СРП.ОО1.С.2.8. Анализирају ликове, догађаје и теме. СРП.ОО1.С.2.9. Прате и предвиђају ток радње. СРП.ОО1.С.2.10. Уочавају функцију поређења и персонификације. СРП.ОО1.С.2.11. Уочавају врсте речи и мењају облике речи. СРП.ОО1.С.3.1. Користе читање и казивање у свакодневном животу. СРП.ОО1.С.3.2. Користе одговарајуће речи и уважавају саговорнике. СРП.ОО1.С.3.3. Пишу и говоре у различитим	СРП.ОО1.Н.3.3. Бирају текстове и развијају читалачко искуство. СРП.ОО1.Н.3.4. Решавају проблемске ситуације и развијају вредности. СРП.ОО1.Н.3.5. Користе језик у фигуративном и основном значењу.
--	--	---	---

		ситуацијама. СРП.ОО1.С.3.4. Слободно изражавају идеје. СРП.ОО1.С.3.5. Размењују информације и процењују их. СРП.ОО1.С.3.6. Сналазе се у различитим изворима знања. СРП.ОО1.С.3.7. Разумеју књижевна дела у жанровском кључу. СРП.ОО1.С.3.8. Развијају емпатију и вредности. СРП.ОО1.С.3.9. Повезују узрок и последицу у животним ситуацијама. СРП.ОО1.С.3.10. Развијају машту и стил изражавања.	
Језик и језичка култура	• СРП.ОО1.О.1.4. Вођено препричавају, причају и описују на задату тему. • СРП.ОО1.О.1.5. Владају техником читања ћириличног и латиничког текста и разумеју информације у краћим текстовима. • СРП.ОО1.О.1.6. Уз помоћ наставника разликују врсте текстова. • СРП.ОО1.О.1.7. Процењују садржај прочитаног текста, уочавају ликове, догађаје,	• СРП.ОО1.С.1.1. Читају и казују текст одговарајућом динамиком. • СРП.ОО1.С.1.2. Познају значења речи и фразеологизама и препознају непознате речи. • СРП.ОО1.С.1.3. Усмено и писано препричавају, причају, описују и учествују у разговору. • СРП.ОО1.С.1.4. У	• СРП.ОО1.Н.1.1. Умеју аргументовано и на занимљив начин да почну, развију и заврше усмено и писано излагање, користећи богат фонд речи и јасне реченице. • СРП.ОО1.Н.1.2. Читају и критички промишљају текстове, повезују информације и уочавају сврху текста. • СРП.ОО1.Н.1.6.

	време и место. • СРП.ОО1.О.1.8. Препознају врсте речи и основне реченичне функције у једноставним реченицама. • СРП.ОО1.О.2.2. Пишу кратким, потпуним реченицама једноставне структуре. • СРП.ОО1.О.2.3. Постављају питања, траже и дају објашњења, учтиво комуницирају. • СРП.ОО1.О.2.4. Прате план и бележе идеје за усмено и писано изражавање. • СРП.ОО1.О.2.5. Издавају и репродукују информације из кратких текстова. • СРП.ОО1.О.2.6. Читањем текстова упознају основне одлике различитих врста текстова. • СРП.ОО1.О.2.7. Изражавају читалачки доживљај и одговарају на питања о тексту. • СРП.ОО1.О.3.1. Разговорно и јасно говоре и пишу у комуникативним ситуацијама. • СРП.ОО1.О.3.2. Пишу кратке поруке и попуњавају	кратким цртама образлажу своје идеје. • СРП.ОО1.С.1.5. Идентификују битне информације у тексту. • СРП.ОО1.С.1.6. Разликују делове текста и основне формалне елементе. • СРП.ОО1.С.1.7. Разликују књижевне врсте и народну/ауторску књижевност. • СРП.ОО1.С.1.8. Одређују тему, ликове, догађаје, време и место. • СРП.ОО1.С.1.9. Примењују стратегије читања и разумевања прочитаног. • СРП.ОО1.С.1.10. Издавају поређење и персонификацију. • СРП.ОО1.С.2.1. Течно читају и правилно казују текст. • СРП.ОО1.С.2.2. Одређују значење непознатих речи из контекста. • СРП.ОО1.С.2.3. Структурирају усмено	Именују врсте и подврсте речи и основне граматичке категорије и реченичне функције. • СРП.ОО1.Н.2.1. Усмено и писано излагање обогаћују детаљима и образлажу ставове. • СРП.ОО1.Н.2.2. Анализирају и упоређују информације из различитих извора и формата. • СРП.ОО1.Н.2.6. Анализирају реченицу и текст, издавају врсте речи и састављају реченице према критеријумима. • СРП.ОО1.Н.3.1. Слободно и аутентично се изражавају у говору и писању. • СРП.ОО1.Н.3.2. Критички процењују садржај текста и изворе информација. • СРП.ОО1.Н.3.5. Користе језик у основном и фигуративном значењу.
--	--	--	---

	обрасце. • СРП.ОО1.О.3.3. Пажљиво слушају саговорнике и поштују правила комуникације. • СРП.ОО1.О.3.4. Веродостојно препричавају и описују прочитано, виђено или чуто. • СРП.ОО1.О.3.5. Изводе закључке о догађајима, ликовима и осећањима. • СРП.ОО1.О.3.6. Користе информације из различитих текстова у свакодневном животу. • СРП.ОО1.О.3.7. Износе лични доживљај текста и повезују га са искуством. • СРП.ОО1.О.3.8. Користе знања из језика за јасно усмено и писано изражавање.	и писано излагање (увод, разрада, закључак). • СРП.ОО1.С.2.5. Повезују и упоређују информације из текста. • СРП.ОО1.С.2.6. Проналазе информације у тексту и књизи. • СРП.ОО1.С.2.7. Закључују о одликама књижевних врста. • СРП.ОО1.С.2.8. Анализирају ликове, догађаје и теме. • СРП.ОО1.С.2.9. Прате и предвиђају ток радње. • СРП.ОО1.С.2.10. Истражују функцију поређења и персонификације. • СРП.ОО1.С.2.11. Уочавају врсте речи и њихове облике. • СРП.ОО1.С.2.12. Рашчлањују и граде реченице различите структуре. • СРП.ОО1.С.2.13. Групишу речи и препознају лексичке односе.	• СРП.ОО1.Н.3.6. Стилски овладавају реченицом и користе знања из језика у стваралачком изражавању.
--	--	---	--

		• СРП.ОО1.С.3.1. Користе вештине читања и казивања у свакодневном животу. • СРП.ОО1.С.3.2. Користе одговарајуће речи и уважавају саговорнике. • СРП.ОО1.С.3.3. Пишу и говоре у различитим комуникативним ситуацијама. • СРП.ОО1.С.3.5. Размењују и процењују информације из различитих текстова. • СРП.ОО1.С.3.6. Сналазе се у различитим изворима знања. • СРП.ОО1.С.3.7. Разумеју књижевна дела у жанровском контексту. • СРП.ОО1.С.3.8. Развијају емпатију и естетске вредности. • СРП.ОО1.С.3.9. Повезују узрок и последицу у животним ситуацијама. • СРП.ОО1.С.3.10. Развијају машту и стил	
--	--	--	--

		изражавања. • СРП.ОО1.С.3.12. Користе различите врсте реченица и варирају израз. • СРП.ОО1.С.3.13. Прилагођавају језички израз контексту.	
Граматика, правопис и ортоепија	Основни ниво: • СРП.ОО1.О.1.1. Знају све гласове и слова ћириличног и латиничког писма, као и значења речи и фразеологизама које користе у свакодневном говору и писању. • СРП.ОО1.О.1.2. Почињу реченицу великим словом, завршавају је одговарајућим интерпункцијским знаком, употребљавају велико почетно слово у једноставнијим примерима. • СРП.ОО1.О.1.8. Препознају врсте речи и подврсте именица; препознају службу субјекта, предиката и прилошких одредби; препознају врсте реченица по комуникативној функцији.	Средњи ниво: – СРП.ОО1.С.1.11. Одређују врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе) и подврсте речи; разликују граматичке категорије глагола и глаголско време, као и граматичке категорије именица, бројева, придева и заменица. – СРП.ОО1.С.1.12. У простој реченици одређују субјекат, глаголски предикат и прилошке одредбе за време, место и начин; одређују врсте реченица по комуникативној функцији и по облику. – СРП.ОО1.С.1.13. Препознају лексичке односе и творбене обрасце (нпр. грађење	Напредни ниво: – СРП.ОО1.Н.1.6. Именују врсте и подврсте речи, именују граматичке категорије глагола и глаголско време, као и граматичке категорије именица, бројева, придева и заменица; именују субјекат, глаголски предикат и прилошке одредбе за време, место и начин. – СРП.ОО1.Н.2.6. Анализирају реченицу/текст издвајајући врсте и подврсте речи, састављају реченице према задатим синтаксичким критеријумима. – СРП.ОО1.Н.3.6. Стилски овладавају реченицом у свакодневном говору и писању, користе знања из

	• СРП.ОО1.О.2.1. Изговарају све гласове и пишу сва слова оба писма поштујући језичку норму у говору и писању. • СРП.ОО1.О.2.2. Пишу кратким, потпуним реченицама једноставне структуре. • СРП.ОО1.О.2.8. Уочавају врсте речи и функције речи у реченици. • СРП.ОО1.О.3.1. Разговорно и јасно говоре и правилно се писано изражавају. • СРП.ОО1.О.3.2. Пишу кратке поруке и попуњавају обрасце. • СРП.ОО1.О.3.8. Користе знања из језика за правилно усмено и писано изражавање.	умањеница). – СРП.ОО1.С.2.11. У реченици/тексту уочавају и издвајају одговарајуће примере речи и закључују о одликама врсте и подврсте речи; мењају облике речи према задатим критеријумима. – СРП.ОО1.С.2.12. Рашчлањују реченицу издвајајући реченичне чланове; састављају реченице различите по комуникативној функцији и облику. – СРП.ОО1.С.3.3. Правилно пишу и говоре на одговарајућу тему у различитим комуникативним ситуацијама/дигиталном окружењу. – СРП.ОО1.С.3.11. Користе знања из језика како би се јасно и правилно изражавали писаним и усменим путем. – СРП.ОО1.С.3.12. Користе различите врсте реченица сходно комуникативној ситуацији; граде свој стил изражавања у говору и	језика у стваралачком изражавању, као и приликом учења страних језика. – СРП.ОО1.Н.3.1. Слободно и аутентично исказују своје мисли у говору и писању (погодно за ортоепију – јасан, правилан говор). – СРП.ОО1.Н.3.5. Користе језик као низ могућности у изражавању, употребљавајући речи и изразе у основном и фигуративном значењу (језичка правилност и изражајност).
--	--	--	---

		писању. – СРП.ОО1.С.3.13. Језички израз усклађују са контекстом.	
--	--	--	--

ДОПУНСКА НАСТАВА		
Наставни предмет: српски језик		
Разред: 3.	Годишњи фонд часова: 18	Недељни фонд часова: 0,5
Циљ учења: Циљ допунске наставе је да ученици који имају потешкоће у савладавању наставних садржаја српског језика стекну основна знања и вештине из области језика, књижевности и језичке културе, развију сигурност у читању, писању и усменом изражавању, као и да унапреде разумевање текста и примену правописних правила.		
Тема:	Књижевност (разумевање прочитаног текста, ликови, догађаји, порука) Језик и језичка култура (препричавање, описивање, причање) Граматика, правопис и ортоепија (врсте речи, реченица, велико слово, интерпункција)	
Начини и поступци остваривања садржаја/теме	Методе: дијалогска метода (разговор и питања-одговори) метода читања и рада на тексту демонстративна метода	

	метода објашњавања и усмеравања игровне методе (језичке игре) Технике: вођено читање допуњавање реченица препричавање по сликама КВЛ техника (знам – желим да знам – научио сам) картице са задацима асоцијације Облици рада: индивидуални рад рад у пару фронтални рад диференцирани задаци
Активност наставника	објашњава и појашњава наставне садржаје усмерава ученике у раду даје прилагођене задатке подстиче ученике на говор и читање прати напредовање ученика

	даје повратну информацију и охрабрује ученике
Активност ученика	читају кратке текстове одговарају на питања препричавају текст уз помоћ наставника пишу кратке реченице уочавају основне језичке појаве вежбају правопис и граматику активно учествују у разговору
Начини праћења постигнућа	формативно праћење (усмена повратна информација) посматрање активности ученика кратке усмене провере провера читања и разумевања текста анализа ученичких радова бележење напредовања у евиденцији наставника подстицајно оцењивање (описне повратне информације)

МАТЕМАТИКА

Разред: 3.	Годишњи фонд часова: 180
-------------------	---------------------------------

Наставни предмет: Математика	Недељни фонд часова: 5
Службени гласник бр:	
Циљ учења предмета – Циљ учења Математике је да ученик овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и примену стечених знања у решавању проблема из свакодневног живота и даљем школовању.	
Опште предметне компетенције · Примена математичких знања у различитим ситуацијама · Развијање логичког и критичког мишљења · Оспособљавање за решавање проблема · Развијање тачности, систематичности и упорности · Употреба математичког језика и симбола	
· Комуникација · Компетенција за учење · Сарадња · Решавање проблема · Дигитална компетенција · Рад са подацима и информацијама · Рад са подацима и информацијама	

Начини и поступци остваривања садржаја	Методе рада: монолошка, дијалошка, метода рада на тексту, метода демонстрације, метода графичких радова, метода практичног рада - активности, проблем метода, истраживачка метода, диференцирана метода, метода индивидуализованог приступа, ИКТ метода, интерактивна метода, примена образовних игара, пројект метода Технике рада: Олуја идеја, ИНСЕРТ техника, Мисли – Размени у пару Облици рада: Фронтални , групни, рад у пару, индивидуални, комбиновани облик рада ИОП: Садржаји, активности, методе рада и начини вредновања прилагођавају се индивидуалним образовним потребама ученика у складу са ИОП-ом. Диференцирана настава: Примена задатака различитог нивоа сложености према способностима и интересовањима ученика.
Начини праћења и вредновања постигнућа	Формативно: активност, домаћи задаци, кратке провере, самооцењивање, вршњачко оцењивање Сумативно: усмена, писмена и практична провера, пројектна настава
Место извођења	Учионица, школско двориште.
Наставна средства	Уџбеник, радна свеска, наставни листићи, дидактички материјал, геометријски прибор, дигитални садржаји, презентације, интерактивна средства.

Специфичне предметне компетенције	Основни ниво: СПК1 Ученици су овладали основним појмовима о природним и децималним бројевима и римским цифрама, читају, записују и упоређују бројеве до 1000 и одређују вредности једноставнијих бројевних израза. Разумеју и примењују основне рачунске операције (сабирање, одузимање, множење и дељење) у скупу природних бројева, укључујући дељење са и без остатка. Овладавају решавањем једначина и неједначина једноставног облика. Разумеју однос разломака са једнаким имениоцима. Користе мерне јединице за изражавање дужине, масе, запремине и времена. Именују и разликују основне геометријске појмове (тачка, права, угао, троугао, квадрат, правоугаоник, круг) и уочавају њихове основне особине. СПК2 Ученици развијају способност коришћења математичког језика и симбола у решавању задатака. Анализирају и описују положаје правих, углова и геометријских фигура у равни. Користе геометријски прибор за цртање и конструкцију основних геометријских објеката, као и за њихово пресликавање у квадратној мрежи. Примењују основне мерне поступке при одређивању обима и једноставних геометријских карактеристика фигура. Класификују и разликују геометријске облике и њихова својства. Решавају задатке из познатог контекста користећи бројевне изразе, једначине и основне поступке мерења. Читају и интерпретирају податке представљене табеларно и графички. СПК3 Ученици примењују математичка знања у решавању једноставних проблема из свакодневног живота. Користе знања о бројевима, рачунским операцијама и мерењима за решавање практичних задатака. Примењују мерење дужине, масе, запремине, времена и површине у реалним ситуацијама. Уочавају и користе геометријске облике у окружењу, одређују њихове односе и положаје у простору и равни. Доносе једноставне одлуке у вези са мерењем и поређењем величина. Читају, упоређују и користе податке представљене табеларно и
--	--

	графички у свакодневним ситуацијама. Средњи ниво: СПК1 Ученици су овладали својствима природних бројева до 1000 и користе их у решавању проблема. Уочавају правила за формирање бројевних низова и одређују недостајуће чланове. Рачунају вредности бројевних израза и решавају једначине и неједначине једноставног облика. Користе разломке са једнаким именицима и децимални запис броја у контексту мерења. Примењују знања о мерењу дужине, масе, запремине, времена и површине у различитим ситуацијама. Уочавају и разликују геометријске фигуре, њихова својства и односе (паралелност, нормалност, врсте углова и троуглова). СПК2 Ученици развијају вештине математичке комуникације и правилног коришћења симбола и геометријског језика. Анализирају задатке, издвајају битне податке и примењују одговарајуће поступке решавања. Користе геометријски прибор за конструкцију и цртање основних геометријских објеката, као и за њихово пресликавање у квадратној мрежи. Анализирају особине фигура на основу њихових елемената и односа у равни и простору. Проверавају тачност решења и изводе закључке на основу добијених резултата. СПК3 Ученици примењују математичка знања у моделовању и решавању једноставних проблема из свакодневног живота и других наставних предмета. Користе бројеве, мере и геометријске појмове за процену, поређење и решавање практичних задатака. Примењују знања о мерама и геометријским особинама објеката у окружењу, укључујући симетричност и подударност. Решавају проблеме користећи математички запис и образлажу поступак и решење. Користе и графички приказују податке у реалним ситуацијама.
--	---

Напредни ниво:**СПК1**

Ученици примењују својства природних бројева и рачунских операција при одређивању вредности сложенијих бројевних израза и решавању проблемских задатака. Решавају једначине и једноставне неједначине у различитим контекстима. Користе разломке са једнаким имениоцима и децималне бројеве у рачунању и моделовању ситуација. Примењују знања о мерењу дужине, масе, запремине, времена и површине у сложенијим задацима. Одређују квантитативна својства геометријских фигура, рачунају обим и примењују мере у реалним и проблемским ситуацијама.

СПК2

Ученици користе математички језик и симболе за моделовање и решавање сложенијих задатака и проблема. Анализирају и упоређују различите информације, тумаче податке и изводе закључке. Критички процењују тачност решења, дискутују о различитим начинима решавања и образлажу сопствене поступке. Анализирају туђа решења и користе дигиталне алате за представљање и проверу решења. Примењују геометријска знања у решавању задатака и уочавању односа међу објектима у равни и простору.

СПК3

Ученици примењују сложенија математичка знања и стратегије у решавању проблемских ситуација из свакодневног живота и других наставних области. Користе бројеве, мере и геометријске појмове за анализу, процену и оптимално решавање проблема. Решавају задатке који захтевају више корака и образлажу поступак и резултат. На основу анализе података из различитих извора (табеларних и графичких) изводе закључке и доносе одлуке. Примењују знања у ситуацијама које укључују рационализацију, мерење и процену у реалном контексту.

Корелација	· Српски језик – разумевање и решавање текстуалних задатака, читање и интерпретација налога, развој математичке писмености кроз јасно формулисање решења и образлагање поступка. · Ликовна култура – цртање и препознавање геометријских облика (квадрат, правоугаоник, троугао, круг), рад у квадратној мрежи, симетрија и композиција облика. · Природа и друштво – мерење времена (дан, недеља, година), оријентација у простору, коришћење мерних јединица у свакодневном животу, примена знања о новцу и потрошњи. · Физичко и здравствено васпитање – мерење времена у активностима (брзина, трајање вежби), просторна оријентација и кретање у простору (лева–десна страна, правци). · Музичка култура – ритам и такт као примена појма броја и правилности, бројање у музици (темпо, тактови, понављање образаца). · Дигитални свет – коришћење дигиталних алата за цртање геометријских фигура, приказ података (табеле, дијаграми), решавање и провера задатака.
-------------------	---

Наставна тема/област:	БРОЈЕВИ
------------------------------	----------------

Садржај теме	Бројеви прве хиљаде. Сабирање и одузимање (усмени и писмени поступак). Множење једноцифреним бројевима и бројем 10 и дељење бројевима прве десетице са и без остатка (усмени и писмени поступак). Зависност резултата од промене компонената. Једначине облика: $a + x = b$, $a - x = b$, $x - a = b$, $a \times x = b$. Неједначине облика: $a \pm x < b$, $a \pm x > b$, $x - a < b$, $x - a > b$. Римске цифре D, M. Поређење разломака са једнаким именицима. Децимални запис броја са једном децималом.
Исходи наставе и учења у оквиру теме	• чита, записује и упоређује бројеве прве хиљаде и приказује их на бројевној правој; • чита број записан римским цифрама и пише дати број римским цифрама (до 1.000); • извршава четири основне рачунске операције, усмено и писмено (до 1.000); • дели број бројем прве десетице, са и без остатка, и проверава резултат; • процењује вредност израза са једном рачунском операцијом; • израчунава вредност бројевног израза са највише три рачунске операције; • одређује десетице и стотине најближе датом броју; • решава једначине са једном рачунском операцијом; • одређује и записује скуп решења неједначина са сабирањем и одузимањем; • решава проблемске задатке користећи бројевни израз или једначину; • упоређује разломке облика са једнаким именицима; • децимални запис броја са једном децималом.
Наставната тема/област:	ГЕОМЕТРИЈА

Садржај теме	Узајамни положаји правих (паралелне праве и праве које се секу). Угао, врсте углова. Троугао, врсте троуглова. Кружница и круг. Правоугаоник и квадрат. Обим троугла, квадрата и правоугаоника. Цртање паралелних и нормалних правих помоћу лењира. Конструкције троугла и кружнице. Пресликавање геометријских фигура на квадратној мрежи.
Исходи наставе и учења у оквиру теме	• црта паралелне и нормалне праве, правоугаоник и квадрат; • конструише троугао и круг; • именује елементе угла, правоугаоника, квадрата, троугла и круга; • разликује врсте углова и троуглова; • одређује обим правоугаоника, квадрата и троугла, применом обрасца; • описује особине правоугаоника и квадрата; • пресликава геометријску фигуру у квадратној или тачкастој мрежи на основу задатог упутства; • користи геометријски прибор и софтверске алате за цртање.
Наставната тема/област:	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ
Садржај теме	Мерење масе (kg, g, t). Мерење времена (деценија, век, секунд).

	Мерење дужине (mm, km). Мерење запремине течности (l, dl, cl, ml, hl). Мерење површине геометријских фигура задатом мером.
Исходи наставе и учења у оквиру теме	• чита, упоређује и претвара јединице за мерење дужине, масе, запремине течности и времена; • упоређује величине (дужина, маса, запремина течности и време); • резултат мерења дужине записује децималним бројем са једном децималом; • израчунава вредност бројевног израза са највише три рачунске операције; • процењује вредност израза са једном рачунском операцијом; • решава проблемске задатке користећи бројевни израз или једначину; • одређује десетице и стотине најближе датом броју; • примењује концепт мерења у једноставним реалним ситуацијама; • чита и користи податке представљене табеларно или графички (стубичасти и сликовни дијаграм).

Образовни стандарди			
Наставна тема-област	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Бројеви	- МАТ.ОО1.О.1.1. Поређују природне бројеве и приказују их на бројевној правој. - МАТ.ОО1.О.1.2. Одређују природни број са датим својством (паран, непаран, највећи, најмањи, претходни, следећи број) и одређују следеће чланове започетог бројевног низа. - МАТ.ОО1.О.1.3. Рачунају вредност бројевног израза са највише две операције сабирања и одузимања у оквиру прве хиљаде. - МАТ.ОО1.О.1.4. Множе и деле без остатка двоцифрене и троцифрене бројеве једноцифреним. - МАТ.ОО1.О.1.5. Решавају једначине са једном операцијом у оквиру прве хиљаде. - МАТ.ОО1.О.1.6. Читају, записују и упоређују разломке облика ($n \leq 10$), препознају њихов сликовни приказ и одређују део целине. - МАТ.ОО1.О.2.1. Правилно	- МАТ.ОО1.С.1.1. Користе својства природних бројева и одређују следеће чланове започетог бројевног низа. - МАТ.ОО1.С.1.2. Одређују месну вредност цифре и заокруживање (десетица, стотина, хиљада). - МАТ.ОО1.С.1.3. Решавају једначине са највише две операције. - МАТ.ОО1.С.1.4. Читају, записују и упоређују разломке истих именилаца или бројиоца. - МАТ.ОО1.С.1.4. Читају, записују и упоређују децималне бројеве (до две децимале). - МАТ.ОО1.С.2.1. Издвајају битне податке из текста и креирају математички запис. - МАТ.ОО1.С.2.2. Процењују тачност решења. - МАТ.ОО1.С.2.3. Формулишу закључке у	- МАТ.ОО1.Н.1.1. Израчунавају бројевну вредност израза са више операција, поштујући приоритет. - МАТ.ОО1.Н.1.2. Решавају проблемске задатке применом својстава природних бројева и операција (дељивост и садржавање). - МАТ.ОО1.Н.1.3. Решавају неједначине са једном операцијом. - МАТ.ОО1.Н.1.8. Сабирају и одузимају разломке истих именилаца. - МАТ.ОО1.Н.1.9. Сабирају и одузимају децималне бројеве са истим бројем децимала. - МАТ.ОО1.Н.1.10. Израчунавају део целине. - МАТ.ОО1.Н.2.1. Креирају математички

	употребљавају математичке симболе. • МАТ.ОО1.О.2.8. Анализирају и уочавају правилност код датих бројчаних и других података. • МАТ.ОО1.О.3.1. Решавају једноставну проблемску ситуацију коришћењем израза са једном рачунском операцијом. • МАТ.ОО1.О.3.4. Изражавају одређену суму новца преко различитих апоена и рачунају са новцем у једноставним ситуацијама. • МАТ.ОО1.О.3.5. Читају податке са једноставнијих графика и табела и дијаграма.	познатом контексту. • МАТ.ОО1.С.2.4. Решавање проблема своде на мање целине. • МАТ.ОО1.С.2.9. Проширују математичка знања самостално или у пару/групи. • МАТ.ОО1.С.3.1. Користе математички језик и симболе у решавању задатака. • МАТ.ОО1.С.3.4. Рачунају са новцем у сложенијим ситуацијама. • МАТ.ОО1.С.3.5. Представљају и трансформишу податке (табеле/графици). • МАТ.ОО1.С.3.6. Користе графичке и табеларне податке у решавању задатака.	запис из текстуалних и визуелних података. • МАТ.ОО1.Н.2.2. Образлажу начин закључивања уз шеме, цртеже и моделе. • МАТ.ОО1.Н.2.3. Анализирају логичност решења. • МАТ.ОО1.Н.3.1. Математички моделују реалне проблемске ситуације. • МАТ.ОО1.Н.3.4. Користе процењивање у рачунању и решавању проблема. • МАТ.ОО1.Н.3.5. Изводе закључке на основу графичких и табеларних података.
Геометрија	• МАТ.ОО1.О.1.7. Именују геометријске објекте у равни и простору. • МАТ.ОО1.О.1.8. Уочавају и именују делове од којих је сложен геометријски објекат. • МАТ.ОО1.О.1.9. Уочавају међусобне односе геометријских објеката (паралелност, нормалност,	• МАТ.ОО1.С.1.5. Користе својства геометријских објеката (квадрат, правоугаоник, троугао, круг, квадар, коцка). • МАТ.ОО1.С.1.7. Одређују обим троугла, квадрата и правоугаоника. • МАТ.ОО1.С.1.8. Одређују површину	• МАТ.ОО1.Н.1.5. Израчунавају обим и површину сложених фигура у равни. • МАТ.ОО1.Н.1.6. Израчунавају запремину коцке и квадрата. • МАТ.ОО1.Н.2.4. Повезују знања о

	припадност). • МАТ.ОО1.О.2.2. Анализирају међусобни положај објеката у простору. • МАТ.ОО1.О.2.3. Цртају геометријске облике помоћу лењира. • МАТ.ОО1.О.2.5. Упоредјују и класификују геометријске објекте према својствима. • МАТ.ОО1.О.3.2. Одређују положаје, односе и смер кретања објеката у окружењу. • МАТ.ОО1.О.3.3. Одређују димензије и површину дводимензионалних објеката у окружењу (нестандардне јединице мере).	квадрата, правоугаоника, коцке и квадра. • МАТ.ОО1.С.1.9. Уочавају подударне и симетричне фигуре. • МАТ.ОО1.С.2.5. Уочавају и цртају различите врсте углова. • МАТ.ОО1.С.2.6. Конструирају основне геометријске облике и кружницу. • МАТ.ОО1.С.2.7. Користе мрежу коцке и квадра. • МАТ.ОО1.С.2.8. Конструирају симетричне фигуре и одређују осу симетрије. • МАТ.ОО1.С.3.7. Уочавају симетрију и подударност у окружењу.	геометријским објектима, мерењу и рачунању. • МАТ.ОО1.Н.3.2. Примењују геометријске методе решавања задатака.
Мерење и мере	• МАТ.ОО1.О.1.10. Користе јединице за мерење дужине, масе, времена и запремине течности и претварају веће јединице у мање. • МАТ.ОО1.О.2.4. Мере дужину дужи мерним инструментом и површину фигуре нестандартном јединицом мере.	• МАТ.ОО1.С.1.6. Претварају мере (маса, времена, запремине течности) у мање јединице. • МАТ.ОО1.С.3.2. Мере дужину и записују резултат мерења. • МАТ.ОО1.С.3.3. Користе и упоређују мерне	• МАТ.ОО1.Н.1.4. Претварају мере за површину и запремину у мање јединице. • МАТ.ОО1.Н.1.7. Претварају и користе мерне јединице (дужина, маса, време, запремина течности).

	• МАТ.ОО1.О.2.6. Закључују шта се од њих очекује у математичком захтеву. • МАТ.ОО1.О.2.7. Примењују једноставне математичке процедуре.	јединице (дужина, маса, време, запремина).	• МАТ.ОО1.Н.3.3. Користе и упоређују мерне јединице у сложенијим ситуацијама.
--	---	--	---

ДОПУНСКА НАСТАВА		
Наставни предмет математика		
Разред:3.	Годишњи фонд часова:18	Недељни фонд часова:0,5
Циљ учења: Циљ допунске наставе математике је да се ученицима омогући додатна подршка у усвајању основних математичких појмова и поступака, развијање разумевања бројева, геометријских објеката и мерних јединица, као и оспособљавање за самостално решавање једноставних задатака из наставног градива.		
Тема:	БРОЈЕВИ	
Начини и поступци остваривања садржаја/теме	Систематско увежбавање читања, писања и упоређивања бројева до 1000. Вежбање рачунских операција (сабирање, одузимање, множење и дељење). Решавање једноставних једначина. Уочавање бројевних низова и својстава природних бројева. Рад на конкретним примерима и задацима из свакодневног живота. Методе: дијалогска, демонстративна, метода вежбања, проблемска метода Технике:	

	„мозгалица“, кратки задаци, корак-по-корак решавање, индивидуални листићи Облици рада: индивидуални рад, рад у пару, фронтални рад
Активност наставника	објашњава, демонстрира поступке, даје додатне примере, прати рад ученика, пружа индивидуалну подршку
Активност ученика	вежба рачунске операције, решава задатке уз помоћ, исправља грешке, учествује у разговору
Начини праћења постигнућа	усмена провера, кратке писане провере, посматрање активности, анализа радних листића
Тема:	ГЕОМЕТРИЈА
Начини и поступци остваривања садржаја/теме	Препознавање и именовање геометријских објеката. Цртање основних облика (квадрат, правоугаоник, троугао, круг). Уочавање односа (паралелност, нормалност). Рад на симетрији и пресликавању у квадратној мрежи. Мерење и поређење дужина. Методе: демонстративна, практични рад, метода цртања, истраживачка метода Технике: цртање по моделу, допуњавање слика, рад са шаблонима, визуелни задаци Облици рада: индивидуални, групни, рад у пару
Активност наставника	показује поступке цртања, даје моделе, усмерава ученике, исправља грешке
Активност ученика	црта геометријске облике, користи лењир, препознаје фигуре, решава задатке на цртежима

Начини праћења постигнућа	практични рад, усмена провера, радни листови, анализа цртежа
Тема:	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ
Начини и поступци остваривања садржаја/теме	Упознавање и примена мерних јединица за дужину, масу, време и запремину течности. Претварање јединица. Мерење у практичним ситуацијама. Рачунске операције у контексту новца и мерења. Решавање једноставних текстуалних задатака. Методе: практични рад, демонстративна, проблемска, метода мерења Технике: мерење стварних предмета, задаци из живота, табеларни прикази, симулације Облици рада: индивидуални рад, рад у пару, фронтални рад
Активност наставника	демонстрира мерење, даје задатке из реалних ситуација, усмерава рад, објашњава поступке
Активност ученика	мери дужине и масу, претвара јединице, решава задатке, примењује знања у пракси
Начини праћења постигнућа	практичне вежбе, усмена провера, кратке писане провере, радни листови

ПРИРОДА И ДРУШТВО

Разред: 3	Годишњи фонд часова: 72
Наставни предмет: Природа и друштво	Недељни фонд часова: 2
Службени гласник бр: Службени гласник РС”, бр.88/17, 27/18 - др. закон и 10/19	

Циљ учења предмета – Циљ наставе учења предмета Природе и друштва јесте да ученик упознаје себе, своје природно и друштвено окружење и развија способности за активан и одговоран живот у њему.	
Опште предметне компетенције -Учењем предмета природа и друштво ученици стичу знања о појавама, променама и процесима у природи и друштву, уочавају њихову повезаност и међузависност; развијају вештине и формирају ставове и вредности који им омогућавају да упознају себе и свет који их окружује и развијају способности за активан и одговоран живот. Подстиче се изградња личног, културног и националног идентитета, уз истовремено уважавање других, као и друштвеног и природног окружења; формирају се елементарни научни појмови и постепено гради основа за систем појмова из природних, друштвених и техничко-технолошких наука, чиме се стварају темељи за наставак образовања. Ученици се кроз различите врсте вођених активности, а уз уважавање њиховог претходног искуства, оспособљавају да самостално истражују и анализирају природне и друштвене појаве и процесе, чиме се подстиче њихова природна радозналост и негује жеља за сазнавањем и откривањем. Кроз истраживачки рад, ученици развијају вештине критичког мишљења и решавања проблема, самостално закључивање, креативност и иновативност. Оспособљавају се да, у процесу сазнавања, користе релевантне изворе информација, а прикупљене податке представљају на различите начине, укључујући и коришћење ИКТ-а. Ученици излажу идеје и дискутују о њима, уз поштовање и међусобно уважавање, чиме развијају сараднички дух и унапређују способност комуникације.	
Међупредметне компетенције - Комуникативна компетенција, компетенција за учење, дигитална компетенција, компетенција за сарадњу, за одговорно учење у демократском друштву, естетичка компетенција, рад са подацима и информацијама, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу.	
Активности наставника -Планира и организује наставу, објашњава и демонстрира садржаје, подстиче и усмерава ученике, поставља питања и проблемске ситуације, мотивише ученике за рад, прати и процењује напредовање, прилагођава наставу индивидуалним потребама, координира рад у групи и подстиче сарадњу. Активности ученика-Посматра, слуша и учествује у разговору, поставља и одговара на питања, истражује и закључује, ради у пару и групи, користи наставна средства, изводи практичне задатке и огледе, повезује знања са свакодневним животом, презентује резултате рада и активно учествује у наставним активностима. *Напомена за ИОП-1,2,3.- Ученици који раде по ИОП-у 1, 2 или 3 учествују у настави у складу са својим могућностима. Настава се прилагођава обиму, сложености и начину извођења, уз додатну подршку наставника, визуелна и практична средства и продужено време за рад.	
Начини и поступци остваривања садржаја	Методе рада: дијалогска, монолошка, текстуална, демонстративна, метода дискусије, метода илустрације, лабораторијски рад, практичан рад, пројектна настава, проблемска настава, кооперативно учење, истраживачка метода. Технике рада: разговор, дискусија, постављање питања и одговарање, посматрање, описивање, демонстрација, показивање, експериментисање, извођење огледа, рад са сликом, рад са картом,

	рад са планом, рад са табелом, израда шема, израда ленте времена, истраживачки задаци, учење кроз игру, практичне активности, презентација резултата, употреба ИКТ-а, браинсторминг (олуја идеја),КВЛ техника (Знам – Желим да знам – Научио сам), мисаоне мапе, карте за питања (картице са задацима и одговорима), техника „мисли наглас“ (вођено размишљање ученика), техника „кључне речи“ семафор техника (самопроцена разумевања текста) Облици рада: фронтални рад, индивидуални рад, рад у пару, групни рад, тимски рад, индивидуализовани рад, рад на станицама / по центрима учења, радионичарски облик рада ИОП: Прилагођавање наставних садржаја, метода и задатака индивидуалним образовним потребама ученика, задаци различите сложености, поједностављени садржаји и упутства, додатна подршка и визуелна средства, продужено време за рад, рад у малим корацима, континуирано праћење, коришћење конкретног материјала и слика, индивидуални рад, прилагођен простор (јасна организација, рад у близини наставника). Диференцирана настава: Прилагођавање задатака различитим нивоима постигнућа, задаци различите сложености, индивидуални задаци уз подршку, рад у паровима и групама, коришћење разноврсних наставних средстава, практични и истраживачки задаци, додатни задаци за напредније ученике, комбиновање фронталног, групног и индивидуалног рада, континуирано праћење и прилагођавање наставе.
Начини праћења и вредновања постигнућа	Праћење и вредновање постигнућа ученика остварује се сумативно (бројчана оцена и мишљење са препоруком) и формативно (описно праћење и повратна информација уз коришћење смајлића у есДневнику). Формативно и сумативно вредновање обухвата различите начине праћења ученичког напретка: - Иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе - Активност на часу - Домаћи задаци - Кратке провере - Самооцењивање - Вршњачко оцењивање - Усмено одговарање (опис поступка рада) - писане провере (контролни задаци, тестови, домаћи задаци) - практична провера
Место извођења	Учионица, школско двориште, непосредно окружење школе (амбијентална настава), музеји, библиотеке, културне установе и друга места у локалној средини.

Наставна средства	Уџбеници, радна свеска дигитални садржаји, илустрације, аудио-видео материјали и наставни прибор., слике, плакати, модели, мапе и карте, дидактички материјал, предмети из непосредног окружења, дигитални уређаји.
Специфичне предметне компетенције	Основни ниво: СПК1- Ученици усвајају базичне научне појмове који омогућавају разумевање појава и процеса у природи и друштву. Уочавају, препознају и именују појаве и процесе у природи (биљни и животињски свет, материјали, облици рељефа, појављивање воде у природи, кретање и друго), користећи одговарајућу терминологију. Издвајају и кратко описују кључне друштвене појаве (друштвене групе, личности, догађаје, насеља и друго) у садашњости и прошлости користећи изворе информација који су примерени узрасту ученика. Описују здраве стилове живота (исхрана, физичка активност и боравак у природи, хигијена, коришћење дигиталних уређаја), очигледне примере утицаја човека на природу и мере заштите људи и окружења. СПК2 - Ученици користе идеје, искуства и стечена знања о природним и друштвеним феноменима и уче у складу са природом науке из које потиче одређени садржај. Знања о природном и друштвеном окружењу граде непосредним посматрањем, знања о физичким и хемијским феноменима кроз учешће у вођеним огледима/експериментима, а знања о прошлости посматрањем и анализом једноставног историјског извора. Коришћењем географске карте, ученици идентификују кључне географске објекте Србије. Радозналост ученика развија се подстицањем да постављају питања о појавама које их окружују. Приликом прикупљања података и/или презентовања оног што су сазнали користе ИКТ на примерен начин, уз подршку учитеља. Уче самостално, у пару или у групи, поштујући правила заједничког рада, уз уважавање мишљења других. СПК3 - Ученици примењују усвојена знања о природи и друштву и стечене вештине као основу за адекватно и одговорно понашање у свакодневним ситуацијама. Формирају здраве животне навике и одговоран однос према себи, другима и животној средини. Оријентишу се у времену при планирању и извршавању сопствених активности. Оријентишу се у простору и безбедно се крећу у свом непосредном окружењу. Учествоју у активностима којима се промовише и негује културно-историјско наслеђе, уз уважавање и поштовање различитости и на тај начин развијају лични, културни и национални идентитет. Показују интересовање за различите научне области чиме се ствара основа за наставак основног образовања и васпитања Средњи ниво: СПК1 - Користећи претходно стечена знања и вештине уочавају разноврсност појава у природи и друштву. Разумеју природне циклусе: животни циклус, смена дана и ноћи, смена годишњих

	доба, кружење воде у природи и друго. Разумевање кључних појмова ученицима омогућава да објашњавају процесе, доводе у везу промене у природи и друштву и појаве које се дешавају као последице тих процеса и промена. На очигледним примерима уочавају и објашњавају међусобне позитивне и негативне утицаје човека и природе. Разумевање промена које су се десиле у прошлости се базира на томе да ученици сагледају повезаност прошлости са њиховим садашњим животом кроз примере који су им блиски – начин живота, традиција, називи улица, празници итд. СПК2 - Ученици користе и комбинују више извора информација (непосредно окружење, историјске изворе, географску карту итд.), укључујући и дигиталне ресурсе, за формулисање објашњења и закључака о природним и друштвеним феноменима, уз подршку учитеља. Прикупљају податке користећи опрему, мерне инструменте и мерне јединице примерене узрасту ученика. Ток истраживања, односно сазнања до којих долазе систематизују у форми белешке на изабрани начин – речима или сликовно. Умеју да одреде факторе чије се дејство прати/мери током посматрања или огледа/експеримента. До информација о простору на коме живе ученици долазе коришћењем географске карте. Комбиновањем информација из једноставних историјских извора долазе до сазнања о прошлости. Примењују одговарајуће стратегије учења што се види приликом представљања резултата истраживања на изабрани начин, уз могућност коришћења ИКТ-а. Сарађују са другим ученицима у процесу конструкције знања.- СПК3 - Ученици изражавају ставове на прихватљив начин и показују развијену свест о важности очувања природних и друштвених ресурса. Износе идеје и доносе закључке користећи научне чињенице, чиме се доприноси развијању основа логичког и критичког мишљења. Оријентишу се и безбедно крећу у ширем простору, користећи план насеља, географску карту Србије и превозна средства. Сарадњом са другима унапређују комуникационе вештине и развијају толеранцију. Напредни ниво: СПК1 - Ученици повезују стечена знања и искуства о природним и друштвеним процесима и појавама. На тај начин уочавају узрочно-последичне односе у природном и друштвеном окружењу и објашњавају их користећи аргументе и терминологију на начин примерен узрасту. На очигледним примерима доводе у везу и процењују значај међусобног утицаја човека и природе, како повољан, тако и неповољан, као и могуће последице у будућности. Разликују узроке од последица кључних историјских догађаја, објашњавају и процењују утицај тих догађаја на савремени начин живота и данашњу државу. СПК2 - Ученици интегришу стара и нова сазнања примењујући напредне стратегије учења, групишући прикупљене или дате податке и уочавајући обрасце и односе међу тим подацима, на
--	--

	основу чега формулишу закључке. Тиме се оспособљавају да самостално одвајају битно од небитног током учења. Различите изворе информација (текстове, слике, географску карту Србије, графиконе, табеле, огледе/експерименте и друго), користе за прикупљање података о узрочно-последичним везама у природи и друштву. Преузимају иницијативу приликом креирања и/или реализовања истраживачких активности – самостално и/или у сарадњи са другим ученицима. Дискутују о спроведеном истраживању са другим ученицима и наставником, поштујући правила активног слушања и аргументовања, чиме развијају способност вредновања процеса и резултата рада. СПКЗ - Ученици темеље закључке и одлуке на усвојеним знањима и поткрепљују их аргументима заснованим на научним чињеницама. Испитивањем и разумевањем узрочно-последичних односа у појавама и процесима у природи и друштву стварају основу за даље развијање научне писмености. Презентују своје идеје другима, спремни су да се укључе у дискусију и прихвате другачије аргументе као начин увођења у научну комуникацију. Иницирају и покрећу акције примерене узрасту које имају за циљ промовисање и очување културно-историјског наслеђа и здравих стилова живота. Тако развијају одговорност према себи и другима, као и одговорност према природи, друштвеним и природним ресурсима.
Корелација	Српски језик, ликовна култура, математика, дигитални свет, грађанско васпитање, физичко и здравствено васпитање.

Наставната тема/област:	ПРИРОДА И ДРУШТВО МОГА КРАЈА
Садржај теме	Облици рељефа узвишења (подножје, стране, обронци, врх), равнице и удубљења. Рељеф у мом крају. Површинске воде: река и њене притоке (лева и десна обала); бара и језеро. Површинске воде у мом крају. Групе људи: становници и народи краја (права и обавезе; обичаји; суживот). Производне и непроизводне делатности и њихова међузависност. Село и град, њихова повезаност, зависност и међуусловљеност. Значај и улога саобраћаја. Путнички, теретни и информациони саобраћај. Безбедно понашање ученика на саобраћајницама у крају. Опрема за безбедну вожњу ролера, тротинета и бицикла.

Исходи наставе и учења у оквиру теме	-идентификује облике рељефа у свом крају; -идентификује облике рељефа и површинских вода у свом крају; -илуструје примерима како рељеф и површинске воде утичу на живот људи у крају; -примени правила друштвено прихватљивог понашања поштујући права, обавезе и различитости међу људима; -повеже различита занимања и делатности са потребама људи у крају у коме живи; -повеже врсте и значај саобраћаја у свом крају са потребама људи; -примени правила безбедног понашања у саобраћају; -примени правила друштвено прихватљивог понашања поштујући права, обавезе и различитости међу људима; -представи резултате истраживања; -повеже резултате рада са уложеним трудом; -сарађује са другима у групи на заједничким активностима;
Наставната тема/област:	УСЛОВИ ЗА ЖИВОТ У МОМ КРАЈУ
Садржај теме	-Течно, гасовито и чврсто стање воде. - Кружење воде у природи. -Промене при загревању и хлађењу ваздуха (промена температуре, запремина и кретање ваздуха). - Мерење температуре воде, ваздуха и тела. -Услови за живот, ланац исхране и међусобни утицаји у животним заједницама: - Копнене животне заједнице: шуме, ливаде и пашњаци; - Водене животне заједнице: баре, језера и реке. -Култивисане животне заједнице: воћњаци, повртњаци, њиве и паркови. -Значај и заштита земљишта и копнених животних заједница.

	-Значај и заштита вода и водених животних заједница. - Животне заједнице у мом крају и човеков однос према њима. -Начини преношења и мере заштите од заразних болести (грип, заразна жутица, варичеле) и болести које преносе животиње (крпељи, вашке).
Исходи наставе и учења у оквиру теме	• разликује чврсто, течност и гасовито стање воде у природи и свакодневном животу; • повеже температурне промене са променама запремине и кретања ваздуха; • очита вредност температуре воде, ваздуха и тела помоћу термометра; • прикаже везе међу живим бићима у различитим животним заједницама помоћу ланца исхране; • илуструје примерима одговоран и неодговоран однос човека према животној средини; • примени поступке (мере) заштите од заразних болести; • сарађује са другима у групи на заједничким активностима; • представи резултате истраживања; • повеже резултате рада са уложеним трудом.
Наставната тема/област:	ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ
Садржај теме	-Главне стране света. -Умањено приказивање објеката и приказивање из „птичије" перспективе. - План насеља. - Географска карта Републике Србије: картографске боје, картографски знаци). -Мој крај на географској карти Републике Србије. -Временске одреднице (датум, година, деценија и век). -Историјски извори (материјални, писани и усмени). Садашњост, прошлост, будућност: догађаји, људи и промене у мом крају. -Породична прошлост (преци и потомци) и знаменити људи краја. Начин живота данас и у прошлости – занимања, одевање, исхрана, дечије игре.

Исходи наставе и учења у оквиру теме	• оријентише се у простору помоћу компаса и оријентира из природе/окружења; • опише пут којим се може стићи од једне до друге тачке помоћу плана насеља; • идентификује географске објекте у свом крају користећи географску карту Републике Србије; • користи временске одреднице (година, деценија, век) у свакодневним ситуацијама и приликом описивања догађаја из прошлости • прикупи и представи податке о прошлости породице и краја; • повеже резултате рада са уложеним трудом.
Наставната тема/област:	КРЕТАЊЕ
Садржај теме	-Кретање тела по путањи (правилинијско и криволинијско). -Утицај јачине деловања на пређено растојање тела. -Дејство Земљине теже – падање тела. - Утицај облика тела на брзину падања. Извори светлости (природни и вештачки). - Како настаје сенка – облик и величина сенке. -Кретање производи звук: треперење затегнуте жице, гласних жица; различити звуци у природи. Звук као информација. Заштита од буке
Исходи наставе и учења у оквиру теме	• доводи у везу брзину падања тела са његовим обликом; • повеже јачину деловања на тело са његовим пређеним растојањем; • разликује природне и вештачке изворе светлости; • повеже промену величине и положаја сенке са променом положаја извора светлости; • повеже промену јачине звука са променом удаљености од његовог извора; • изведе једноставне огледе/експерименте и повеже резултат са објашњењем/закључком; • представи резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, Power Point презентацијом и/или цртежом и др.); • сарађује са другима на заједничким активностима.

Наставна тема/област:	МАТЕРИЈАЛИ
Садржај теме	Промене материјала повратне (истезање, савијање, ширење/скупљање; испаравање, кондензовање, топлeње/очвршћавање) и неповратне (сагоревање, рђање). Сличности и разлике међу течностима (вода, уље, детерџент за прање судова, мед, млеко, сок од лимуна). Вода и друге течности као растварачи. Зависност брзине растварања од уситњености материјала, температуре течности и мешања. Топлотна проводљивост материјала. Ваздух као топлотни изолатор у природи и свакодневном животу (крзно и перје; слојевито облачење, вунене рукавице, грађевински блокови, термос-боца). Значај рециклаже. Разврставање отпада од пластике, стакла, папира, метала. Рационална потрошња. Међусобни утицај човека и окружења (начин на који човек мења окружење), утицај на здравље и живот кроз правила понашања који доприносе одрживом развоју.
Исходи наставе и учења у оквиру теме	• разликује повратне и неповратне промене материјала; • уочи сличности и разлике међу течностима – тече, променљивост облика; провидност; боја; густина; • одабере материјале који по топлотној проводљивости највише одговарају употреби у свакодневном животу; • објасни како рециклажа помаже очувању природе; • изведе једноставне огледе/експерименте и повеже резултат са објашњењем/закључком; • повеже резултате рада са уложеним трудом; • представи резултате истраживања.

Образовни стандарди			
Наставна тема-област	Основни ниво:	Средњи ниво:	Напредни ниво:

Природа и друштво мога краја	ПД.ОО1.О.1.5. Одређују облике рељефа и облике појављивања воде у окружењу. ПД.ОО1.О.1.9. Идентификују друштвене групе којима припадају и наводе правила понашања, права и обавезе које имају као чланови тих група. ПД.ОО1.О.2.3. Описују природне и друштвене појаве и процесе на основу непосредног посматрања. ПД.ОО1.О.2.5. Проналазе кључне географске објекте на карти Србије. ПД.ОО1.О.2.7. Учествоју в тимском раду, уважавајући мишљење других. ПД.ОО1.О.3.2. Усвајају навике које доприносе безбедности, заштити и очувању животне средине, сопственог здравља и здравља других. ПД.ОО1.О.3.4. Уважавају индивидуалне и културне особености и поштују различитости међу људима.	ПД.ОО1.С.1.1. Објашњавају повезаност живе и неживе природе на очигледним примерима. ПД.ОО1.С.1.7. Објашњавају везу између прошлости и садашњости на примерима из свакодневног живота. ПД.ОО1.С.2.2. Прате и објашњавају једноставне природне и друштвене појаве и процесе и на основу тога доносе закључке. ПД.ОО1.С.2.6. Користећи карту Србије описују географске карактеристике простора. ПД.ОО1.С.3.3. Оријентишу се у простору користећи план насеља и географску карту. ПД.ОО1.С.3.4. Препознају своју улогу у различитим друштвеним групама прихватајући права и обавезе.	ПД.ОО1.Н.1.1. Објашњавају узрочно-последичне односе у конкретним природним процесима и појавама. <i>(нпр. утицај рељефа на површинске воде или изглед насеља)</i> ПД.ОО1.Н.1.3. На примерима блиским њиховом искуству процењују утицај природних процеса на друштвена збивања, као и друштвених збивања на промене у природи. <i>(како рељеф и воде утичу на занимања људи, тип насеља и саобраћај у крају)</i> ПД.ОО1.Н.2.4. Користе карту Србије за објашњавање повезаности природно-географских карактеристика Србије са размештајем становништва, изгледом насеља и делатностима људи. <i>(директно се везује за лекције о рељефу, водама, насељима и занимањима у крају)</i> ПД.ОО1.Н.3.1. Аргументују своје идеје и доносе закључке о процесима и појавама у природи и друштву који су засновани на научним чињеницама. <i>(доношење закључака о повезаности делатности и саобраћаја)</i> ПД.ОО1.Н.3.2. Решавају проблеме и доносе одговорне одлуке у свакодневним животним ситуацијама употребом стечених
--	--	--	---

			знања. (директна примена кроз лекције: Безбедно понашање у саобраћају, Поштујемо се и помажемо)
Услови за живот у мом крају	ПД.1.1.1. прави разлику између природе и производа људског рада; ПД.1.1.2. зна ко и шта чини живу и неживу природу; ПД.1.1.6. разликује станишта према условима живота и живим бићима у њима. ПД.1.2.3. разликује повољно и неповољно деловање човека по очување природе. ПД.1.3.1. зна основна својства воде, ваздуха и земљишта; ПД.1.5.4. зна који су главни извори опасности по здравље и живот људи и основне мере заштите; ПД.1.5.5. зна поступке за очување и унапређивање људског здравља. ПД.2.3.1. зна сложенија својства воде и ваздуха: агрегатно стање и кретање; ПД.2.3.2. зна да су различита својства воде, ваздуха и земљишта последица њиховог различитог састава; ПД.2.1.1. разуме повезаност	ПД.ОО1.С.1.1. Објашњавају повезаност живе и неживе природе на очигледним примерима. ПД.ОО1.С.1.2. Речима или сликом објашњавају међусобну повезаност живих бића у животној заједници. ПД.ОО1.С.1.3. Препознају еколошку оправданост употребе обновљивих ресурса и рационалног коришћења необновљивих ресурса на једноставним примерима. ПД.ОО1.С.1.4. Повезују својства и промене материјала са њиховом употребом у свакодневном животу. ПД.ОО1.С.1.5. Идентификују мање очигледне факторе који утичу на кретање тела (средина, отпор ваздуха приликом падања). ПД.ОО1.С.2.1. У процесу сазнавања упоређују своја искуства са научним чињеницама. ПД.ОО1.С.2.2. Прате и	ПД.ОО1.Н.1.1. Објашњавају узрочно-последичне односе у конкретним природним процесима и појавама. ПД.ОО1.Н.1.3. На примерима блиским њиховом искуству процењују утицај природних процеса на друштвена збивања, као и друштвених збивања на промене у природи. ПД.ОО1.Н.1.4. Аргументују еколошку оправданост употребе обновљивих ресурса и рационалног коришћења необновљивих ресурса. ПД.ОО1.Н.2.1. Групишу/класификују прикупљене податке и у дискусији са другим ученицима доносе закључке. ПД.ОО1.Н.2.2. Анализирају једноставно приказане податке и информације (табеле, графикони) да би уочили обрасце и односе у изучаваним феноменима. ПД.ОО1.Н.2.3. Осмишљавају једноставан експеримент на основу кога се може доћи до закључка о истраживаном феномену. ПД.ОО1.Н.3.1. Аргументују своје

	живе и неживе природе на очигледним примерима; ПД.2.1.3. примењује вишеструке критеријуме класификације живих бића; ПД.2.1.5. разуме повезаност услова живота и живих бића у станишту; ПД.2.1.6. разуме међусобну зависност живих бића у животној заједници. ПД.2.2.3. зна основне мере заштите живе и неживе природе као природних ресурса; ПД.2.2.4. зна шта је добробит животиња и поступке којима се она штити. ПД.ОО1.С.3.1. Користе научне чињенице приликом изношења идеја и закључака. – ПД.ОО1.С.3.2. Бирају и примењују поступке којима чувају природно окружење и културно наслеђе.	објашњавају једноставне природне и друштвене појаве и процесе и на основу тога доносе закључке. ПД.ОО1.С.2.3. Користе различите изворе информација, мерне инструменте и другу опрему за прикупљање података и креирају белешку о природним и друштвеним феноменима по задатој структури. ПД.ОО1.С.2.5. Одређују факторе чије се дејство мери или контролише током огледа/експеримента. ПД.ОО1.С.3.1. Користе научне чињенице приликом изношења идеја и закључака. ПД.ОО1.С.3.2. Бирају и примењују поступке којима чувају природно окружење и културно наслеђе. ПД.ОО1.С.3.4. Препознају своју улогу у различитим друштвеним групама прихватајући права и обавезе.	идеје и доносе закључке о процесима и појавама у природи и друштву који су засновани на научним чињеницама. ПД.ОО1.Н.3.2. Решавају проблеме и доносе одговорне одлуке у свакодневним животним ситуацијама употребом стечених знања. ПД.ОО1.Н.3.3. Предлажу акције у оквиру школе и локалне заједнице и доприносе њиховој реализацији.
Орјентација у простору и времену	ПД.ОО1.О.1.8. Наводе и кратко описују основне одреднице државе Србије, најважније догађаје, појаве и личности из прошлости Србије. ПД.ОО1.О.2.2. Користе	ПД.ОО1.С.1.6. На различите начине представљају редослед којим су се јављале важне појаве, личности и историјски догађаји. ПД.ОО1.С.1.7. Објашњавају везу између прошлости и садашњости на	ПД.ОО1.Н.1.2. Разликују узроке од последица важних догађаја који су се десили у прошлости и објашњавају утицај тих догађаја на садашњост. ПД.ОО1.Н.2.4. Користе карту Србије

	препоручени извор информација за прикупљање података о природним и друштвеним феноменима. ПД.ОО1.О.2.5. Проналазе кључне географске објекте на карти Србије. ПД.ОО1.О.2.6. Описују сегмент живота у прошлости на основу тумачења једноставног историјског извора. ПД.ОО1.О.3.3. Оријентишу се у времену користећи часовник и календар и у непосредном окружењу помоћу карактеристичних објеката.	примерима из свакодневног живота. ПД.ОО1.С.2.4. Представљају спроведено истраживање – писано, усмено, помоћу ленте времена и/или цртежом, укључујући и коришћење ИКТ-а. ПД.ОО1.С.2.6. Користећи карту Србије описују географске карактеристике простора. ПД.ОО1.С.2.7. Прикупљају податке о прошлости помоћу различитих историјских извора и на основу тога формулишу краћа објашњења. ПД.ОО1.С.3.3. Оријентишу се у простору користећи план насеља и географску карту.	за објашњавање повезаности природно-географских карактеристика Србије са размештајем становништва, изгледом насеља и делатностима људи. ПД.ОО1.Н.3.1. Аргументују своје идеје и доносе закључке о процесима и појавама у природи и друштву који су засновани на научним чињеницама.
Кретање	ПД.ОО1.О.1.6. Разликују и именују облике кретања тела и очигледне факторе који утичу на то кретање. ПД.ОО1.О.1.11. Идентификују изворе опасности по живот и здравље људи и објашњавају основне мере заштите. <i>(односи се на заштиту од буке као извора опасности по здравље)</i> ПД.ОО1.О.2.3. Описују природне и друштвене појаве и процесе на основу непосредног посматрања. ПД.ОО1.О.2.4. Изводе једноставне	ПД.ОО1.С.1.5. Идентификују мање очигледне факторе који утичу на кретање тела (средина, отпор ваздуха приликом падања). ПД.ОО1.С.2.1. У процесу сазнавања упоређују своја искуства са научним чињеницама. ПД.ОО1.С.2.2. Прате и објашњавају једноставне природне и друштвене појаве и процесе и на основу тога доносе закључке. ПД.ОО1.С.2.5. Одређују факторе чије се дејство мери или контролише током огледа/експеримента. ПД.ОО1.С.3.1. Користе научне	ПД.ОО1.Н.1.1. Објашњавају узрочно-последичне односе у конкретним природним процесима и појавама. <i>(нпр. како деловање јачине силе утиче на растојање, како настају сенке, како кретање ствара звук)</i> ПД.ОО1.Н.2.1. Групишу/класификују прикупљене податке и у дискусији са другим ученицима доносе закључке. <i>(нпр. класификација облика и величина сенки или извора звука)</i> ПД.ОО1.Н.2.2. Анализирају једноставно приказане податке и информације (табеле, графикони) да

	огледе/експерименте на основу упутства. <i>(огледи са сенкама, падањем тела или звуком)</i> ПД.ОО1.О.2.7. Учествоју у тимском раду, уважавајући мишљење других. ПД.ОО1.О.3.2. Усвајају навике које доприносе безбедности, заштити и очувању животне средине, сопственог здравља и здравља других. <i>(заштита здравља од штетног утицаја буке)</i>	чињенице приликом изношења идеја и закључака.	би учили обрасце и односе у изучаваним феноменима. <i>(нпр. праћење и мерење пређеног растојања тела у зависности од јачине деловања)</i> ПД.ОО1.Н.2.3. Осмишљавају једноставан експеримент на основу кога се може доћи до закључка о истраживаном феномену. <i>(директно применљиво на огледе са падањем тела, променом величине сенке или стварањем звука)</i> ПД.ОО1.Н.3.1. Аргументују своје идеје и доносе закључке о процесима и појавама у природи и друштву који су засновани на научним чињеницама. ПД.ОО1.Н.3.2. Решавају проблеме и доносе одговорне одлуке у свакодневним животним ситуацијама употребом стечених знања. <i>(директно се односи на лекцију: Заштитимо се од буке)</i>
Материјали	ПД.ОО1.О.1.3. На очигледним примерима препознају значај природе за живот човека и разликују повољно и неповољно деловање човека на очување природе. <i>(односи се на лекцију: Рециклажом чувамо природу)</i> ПД.ОО1.О.1.7. Препознају и именују различите материјале и	ПД.ОО1.С.1.3. Препознају еколошку оправданост употребе обновљивих ресурса и рационалног коришћења необновљивих ресурса на једноставним примерима. <i>(директно се односи на рециклажу и очување ресурса)</i> ПД.ОО1.С.1.4. Повезују својства и промене материјала са	ПД.ОО1.Н.1.1. Објашњавају узрочно-последичне односе у конкретним природним процесима и појавама. <i>(нпр. како загревање утиче на промене материјала или како рециклажа утиче на очување средине)</i> ПД.ОО1.Н.1.4. Аргументују еколошку оправданост употребе

	њихова основна својства (укључујући и воду, ваздух и земљиште). <i>(својства течности, проводљивост, ваздух као изолатор)</i> ПД.001.О.2.3. Описују природне и друштвене појаве и процесе на основу непосредног посматрања. ПД.001.О.2.4. Изводе једноставне огледе/експерименте на основу упутства. <i>(огледи са растварањем, топлотном проводљивошћу и променама материјала)</i> ПД.001.О.2.7. Учествоју у тимском раду, уважавајући мишљење других. ПД.001.О.3.2. Усвајају навике које доприносе безбедности, заштити и очувању животне средине, сопственог здравља и здравља других. <i>(директно се односи на рециклажу и чување средине)</i> ПД.001.О.3.5. Учествоју у заједничким активностима на нивоу школе и локалне заједнице. <i>(акције прикупљања материјала за рециклажу)</i>	њиховом употребом у свакодневном животу. <i>(промене материјала, растворљивост, топлотна проводљивост и изолација)</i> ПД.001.С.2.1. У процесу сазнавања упоређују своја искуства са научним чињеницама. ПД.001.С.2.2. Прате и објашњавају једноставне природне и друштвене појаве и процесе и на основу тога доносе закључке. ПД.001.С.2.5. Одређују факторе чије се дејство мери или контролише током огледа/експеримента. <i>(праћење температуре код проводљивости или количине супстанце код растварања)</i> ПД.001.С.3.1. Користе научне чињенице приликом изношења идеја и закључака. ПД.001.С.3.2. Бирају и примењују поступке којима чувају природно окружење и културно наслеђе. <i>(активно спровођење рециклаже у свакодневном животу)</i>	обновљивих ресурса и рационалног коришћења необновљивих ресурса. <i>(директно се везује за лекцију: Рециклажом чувамо природу)</i> ПД.001.Н.2.1. Групишу/класификују прикупљене податке и у дискусији са другим ученицима доносе закључке. <i>(нпр. класификација материјала на проводнике и изолаторе или врста отпада за рециклажу)</i> ПД.001.Н.2.3. Осмишљавају једноставан експеримент на основу кога се може доћи до закључка о истраживаном феномену. <i>(огледи са топлотном проводљивошћу, брзином растварања или топљењем материјала)</i> ПД.001.Н.3.1. Аргументују своје идеје и доносе закључке о процесима и појавама у природи и друштву који су засновани на научним чињеницама. ПД.001.Н.3.2. Решавају проблеме и доносе одговорне одлуке у свакодневним животним ситуацијама употребом стечених знања. <i>(одговорно поступање са отпадом и штедња енергије избором материјала-изолатора)</i> ПД.001.Н.3.3. Предлажу акције у оквиру школе и локалне заједнице и доприносе њиховој реализацији.
--	--	---	---

			<i>(организовање акција прикупљања секундарних сировина за рециклажу у школи)</i>
--	--	--	---

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Разред: трећи	Годишњи фонд часова: 72
Наставни предмет: Енглески језик	Недељни фонд часова: 2
Службени гласник бр: 5/2019-6, 1/2020-1, 6/2020-1	
Циљ учења предмета – Циљ учења страног језика у основном образовању и васпитању јесте да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну усмену, а од трећег разреда и писану комуникацију, и да стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.	
Опште предметне компетенције - Ученик развија способност разумевања и употребе енглеског језика у усменој и писаној комуникацији, примењује језичка знања у свакодневним ситуацијама, развија стратегије учења, интеркултуралност, сарадњу и позитиван однос према сопственој и другим културама.	
Међупредметне компетенције - компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према себи, другима и различитим културама, околини, одговоран однос	

према здрављу, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција.	
Активности наставника - планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада, демонстрира и илуструје, подстиче ученике на увиђање и повезивање са садржајима, проверава оствареност исхода Активности ученика - слуша, посматра, прича, активно учествује у разговору, износи своје мишљење, поставља питања, закључује, систематизује. *Напомена за ИОП-1,2,3.-Садржаји, активности, задаци и начин вредновања прилагођавају се индивидуалним могућностима и потребама ученика у складу са ИОП-ом.	
Начини и поступци остваривања садржаја	Методе рада: метода монолога, метода дијалога, метода дискусије, метода демонстрације, метода илустрације, кооперативно учење, рад у пару и групи, аудио – оралне методе, као и игровне и кооперативне активности које подстичу активно учешће ученика и развој језичких вештина кроз значајне и животне ситуације. Технике рада: слушања и реаговања на говор, понављања и имитирања језичких модела, вођеног и слободног дијалога, допуњавања и трансформације реченица, игре улога, рада на кратким текстовима, визуелне подршке (слике, картице, постери) и употребе дигиталних садржаја. Облици рада: фронтални, групни, рад у пару, индивидуални ИОП:прилагођавање упутстава,кратка и јасна упутства,чешће демонстрације и подршка

	наставника,вршњачко учење,понављање више пута,подстицање и укључивање у групни рад,развијање самопоуздања и похвале за сваки напредак.Вредновање труда ,ангажовања,редовног учешћа. Диференцирана настава: /:прилагођавање задатака различитим нивоима постигнућа, индивидуални задаци уз подршку, рад у паровима и групама, коришћење разноврсних наставних средстава, практични и истраживачки задаци, додатни задаци за напредније ученике,
Начини праћења и вредновања постигнућа	формативно и сумативно Постигнућа ученика се прате и вреднују континуирано, кроз формативно и сумативно оцењивање, посматрање активности на часу, усмено изражавање, разумевање слушаног и прочитаног садржаја, кратке писане провере, као и кроз самовредновање и вршњачко вредновање, уз нагласак на развој језичких вештина и напредак ученика у односу на сопствене могућности.
Место извођења	Учионица
Наставна средства	уџбеник радног карактера, радна свеска, свеске ученика, флеш картице, постери, портал е-учионица, you tube
Специфичне предметне компетенције	Основни ниво: Ученик разуме и користи једноставне речи, изразе и кратке реченице из свакодневних ситуација. Представља себе и друге, именује предмете, бића и појаве из непосредног окружења. Разуме једноставна усмена упутства, питања и кратке текстове уз визуелну подршку. Репродукује кратке језичке моделе, песме и дијалоге. Пише једноставне речи и кратке реченице по моделу. Средњи ниво: Ученик самосталније учествује у кратком разговору о познатим темама.

	Разуме основну поруку краћег слушаног или писаног текста. Повезује информације и користи научене језичке структуре у новим ситуацијама. Описује себе, породицу, школу, активности и интересовања једноставним реченицама. Пише кратке повезане реченице уз мањи број грешака. Напредни ниво: Ученик течно и сигурно комуницира у оквиру познатих тема примерених узрасту. Разуме краће текстове и издваја важне информације. Самостално поставља питања, изражава мишљење и реагује у комуникацији. Повезује више реченица у смислену целину у усменом и писаном изражавању. Правилније и функционално користи усвојени вокабулар и граматичке структуре.
Корелација	Српски језик, Свет око нас, Ликовна култура, Музичка култура, ГВ, Дигитални свет, Физичко и здравствено васпитање.

Наставна тема/област:	Уводно поглавље
Садржај теме	• поздрављање и представљање; • основни учioniчки изрази и упутства; • обнављање азбуке и бројева; • представљање себе и других; • именовање школског прибора и предмета из окружења
Исходи наставе и учења у оквиру теме	По завршетку обраде уводног поглавља, ученик ће бити у стању да: • разуме и користи основне поздраве и једноставне комуникацијске формуле (hello, goodbye, how are you); • представи себе и друге на једноставан начин; • разуме и извршава основна учioniчка упутства на енглеском језику; • препозна и користи основни школски вокабулар из свакодневног окружења; • разуме и именује бројеве, боје и основне појмове који су раније усвојени; • учествује у кратком дијалогу уз подршку наставника; • разуме глобалну поруку кратког слушаног и писаног текста; • чита и преписује познате речи и једноставне реченице; • изговара и понавља једноставне језичке структуре и песмице; • користи основне језичке моделе у комуникацији у учioniци; • развија позитиван став према учењу енглеског језика кроз игру, песму и интеракцију.
Наставна тема/област:	Поново у школи
Садржај теме	☐ школски прибор и учioniца; ☐ школски предмети и активности; ☐ давање и разумевање упутстава на часу; ☐ поздрављање и комуникација у школи; ☐ описивање школских активности; ☐ питања и одговори у вези са школом;

	☐ обнављање бројева, боја и основног вокабулара; ☐ читање и писање кратких реченица о школи; ☐ кратки дијалози и песме везане за школу.
Исходи наставе и учења у оквиру теме	По завршетку обраде теме, ученик ће бити у стању да: • разуме и користи основни вокабулар који се односи на школу, учионицу и школски прибор; • препозна и именује школске предмете и основне школске активности; • разуме једноставна усмена упутства наставника и адекватно реагује на њих; • поставља и одговара на једноставна питања у вези са школом; • учествује у кратком дијалогу о школском животу уз подршку; • разуме глобалну поруку кратког слушаног и писаног текста на тему школе; • чита и преписује познате речи и једноставне реченице о школи; • пише кратке реченице о школи, учионици и школским активностима уз модел; • описује своје школске активности једноставним реченицама; • примењује усвојени вокабулар у сличним комуникацијским ситуацијама; • развија основне комуникацијске вештине кроз школски контекст на енглеском језику.
Наставна тема/област:	Време је за забаву
Садржај теме	☐ слободне активности и хобији; ☐ играчке и игре; ☐ активности у кући и напољу; ☐ изражавање допадања и интересовања; ☐ позивање на игру и дружење; ☐ кратки дијалози о забави и слободном времену; ☐ слушање, читање и певање песама; ☐ читање и писање једноставних реченица о омиљеним активностима.

Исходи наставе и учења у оквиру теме	Ученици ће бити у стању да - именују речи које се односе на играчке - користе изразе за означавање припадности - користе показне заменице у именовању и описивању предмета из непосредног окружења - разумеју краћи текст на тему играчака - опишу омиљену играчку - користе речи које се односе на играчке у усменој и писменој комуникацији - разумеју и певају песмицу на тему играчака - опишу омиљену играчку - примене научене речи и изразе у писменим вежбањима - користе одговарајуће облике <i>there is, there are</i> за описивање бића и предмета из непосредног окружења. - користе предлоге за место у описивању положаја бића и предмета
Наставна тема/област:	Ја умем да свирам гитару
Садржај теме	☐ музички инструменти; ☐ изражавање способности (<i>I can / I can't</i>); ☐ описивање онога што ученици умеју и не умеју да раде; ☐ хобији и интересовања; ☐ кратки дијалози о музици и активностима; ☐ слушање и разумевање једноставних текстова и песмица; ☐ читање и писање једноставних реченица о способностима; ☐ игра улога (питање–одговор о умећима).
Исходи наставе и учења у оквиру теме	• разуме и користи основни вокабулар који се односи на музичке инструменте и хобије; • разуме једноставна усмена упутства и питања у вези са способностима; • користи структуру <i>I can / I can't</i> у кратким усменим исказима; • именује шта он/она и други умеју или не умеју да раде; • учествује у кратком дијалогу о способностима и интересовањима; • разуме глобалну поруку кратког слушаног или писаног текста о теми; • прочита и препише једноставне реченице о способностима;

	• напише кратке реченице о себи и својим хобијима уз модел; • примени усвојени вокабулар у новим, сличним комуникацијским ситуацијама; • развија позитиван однос према учењу страног језика кроз игру, песму и комуникацију.
Наставна тема/област:	Време, Слободне активности
Садржај теме	• изражавање времена (делови дана, данас/јуче/сутра у основној форми); • слободне активности у свакодневном животу; • хобији и интересовања; • активности у кући и напољу; • коришћење глагола за свакодневне радње (play, read, watch, go...); • изражавање допадања (I like / I don't like); • кратки дијалози о слободном времену; • слушање, читање и певање песама; • писање и читање кратких реченица о дневним активностима.
Исходи наставе и учења у оквиру теме	По завршетку обраде теме, ученик ће бити у стању да: • разуме и користи основни вокабулар који се односи на слободно време и свакодневне активности; • разуме једноставна питања о томе шта неко ради у слободно време; • описује своје и туђе активности једноставним реченицама; • користи основне глаголе за описивање активности (play, read, watch, go...); • учествује у кратком дијалогу о слободном времену; • разуме глобалну поруку кратког слушаног или писаног текста; • чита и преписује једноставне реченице о активностима; • пише кратке реченице о свом слободном времену уз модел; • примењује усвојени вокабулар у новим, сличним ситуацијама; • развија комуникацијску компетенцију кроз теме из свакодневног живота.

Наставна тема/област:	Храна, Рутине
Садржај теме	☐ основне намирнице и храна (food, fruit, vegetables, drinks); ☐ оброци у току дана (breakfast, lunch, dinner); ☐ свакодневне рутине (устајање, одлазак у школу, играње); ☐ једноставни глаголи за дневне активности (get up, go to school, eat, drink, play, sleep); ☐ изражавање навика (I eat / I drink / I go...); ☐ описивање дневног распореда; ☐ кратки дијалози о храни и свакодневним активностима; ☐ слушање, читање и певање песама; ☐ писање и читање кратких реченица о рутинама.
Исходи наставе и учења у оквиру теме	По завршетку обраде теме, ученик ће бити у стању да: • разуме и користи основни вокабулар који се односи на храну и дневне активности; • именује основне намирнице, оброке и свакодневне радње; • разуме и поставља једноставна питања о рутинама и храни; • описује своје дневне активности и навике једноставним реченицама; • користи основне глаголе за свакодневне радње; • учествује у кратком дијалогу о храни и рутинама; • разуме глобалну поруку кратког слушаног и писаног текста; • чита и преписује једноставне реченице о свакодневним активностима; • пише кратке реченице о свом дану уз модел; • примењује усвојени вокабулар у сличним комуникацијским ситуацијама.
Наставна тема/област:	Празници и распуст

Садржај теме	☐ празници (Christmas, New Year, Easter – уводно и узрасту примерено); ☐ школски распуст и слободно време; ☐ сезонске активности током распуста; ☐ путовања и одласци (go on holiday, visit family, travel); ☐ описивање догађаја и активности у празничном периоду; ☐ изражавање допадања и осећања (I like / I love / I’m happy); ☐ кратки дијалози о празницима и распусту; ☐ слушање и читање кратких текстова и песмица; ☐ писање и читање једноставних реченица о празницима.
Исходи наставе и учења у оквиру теме	По завршетку обраде теме, ученик ће бити у стању да: • разуме и користи основни вокабулар који се односи на празнике и распуст; • именује основне празнике и активности током празничног периода; • разуме и поставља једноставна питања о распусту и празницима; • описује своја искуства и активности током празника једноставним реченицама; • користи основне структуре за изражавање осећања и допадања; • учествује у кратком дијалогу о празницима; • разуме глобалну поруку кратког слушаног и писаног текста; • чита и преписује једноставне реченице о празничним активностима; • пише кратке реченице о свом распусту уз модел; • примењује усвојени вокабулар у сличним комуникацијским ситуацијама.
Наставна тема/област:	Мој еко свет
Садржај теме	☐ природа и окружење (nature, park, forest, river); ☐ основни појмови о заштити животне средине (eco, recycle, save water); ☐ животиње и биљке у окружењу; ☐ понашање у природи (do not litter, keep clean); ☐ свакодневне еко навике (recycling, saving energy – уводно и једноставно); ☐ описивање природе и окружења једноставним реченицама;

	☐ изражавање онога што волимо у природи (I like nature / I love trees); ☐ кратки дијалози и песме на тему природе; ☐ слушање, читање и писање једноставних реченица о еколошким навикама.
Исходи наставе и учења у оквиру теме	По завршетку обраде теме, ученик ће бити у стању да: • разуме и користи основни вокабулар који се односи на природу и екологију; • именује основне појмове из окружења (природа, биљке, животиње); • разуме и следи једноставна упутства о заштити животне средине; • описује природу и своје еколошке навике једноставним реченицама; • изражава став о очувању природе (I like / I love nature); • учествује у кратком дијалогу о природи и екологији; • разуме глобалну поруку кратког слушаног и писаног текста; • чита и преписује једноставне реченице о природи; • пише кратке реченице о окружењу и навикама уз модел; • примењује усвојени вокабулар у сличним комуникацијским ситуацијама.

Образовни стандарди			
Наставна тема-област	Основни ниво:	Средњи ниво:	Напредни ниво:
Уводно поглавље	• Ученик препознаје и именује познате речи и изразе који се односе на себе, школу и непосредно окружење. • Разуме једноставна	• Ученик разуме суштину кратког слушаног или прочитаног текста на познату тему. • Самостално поставља и одговара на једноставна	☐ Ученик сигурно и самостално комуницира у једноставним свакодневним ситуацијама. ☐ Разуме и издваја важне информације из кратких текстова и дијалога.

	упутства наставника и реагује на њих. • Представља себе кратким реченицама. • Препишује познате речи и кратке реченице. • Учествоује у кратком дијалогу уз подршку.	питања. • Повезује речи и изразе у кратке смислене реченице. • Правилно користи основни вокабулар у комуникацији. • Пише кратке реченице о себи, школи и свакодневним активностима.	☐ Самостално саставља и повезује више реченица у краћу целину. ☐ Примењује усвојени вокабулар и језичке структуре у новим ситуацијама. ☐ Течно чита и правилније пише једноставне текстове примерене узрасту.
Поново у школи	☐ Ученик препознаје и именује школски прибор, предмете и активности. ☐ Разуме једноставна упутства наставника и реагује на њих. ☐ Поставља и одговара на кратка питања о школи. ☐ Чита и препишује познате речи и једноставне реченице. ☐ Учествоује у кратком дијалогу уз подршку.	☐ Ученик разуме основну поруку кратког текста или разговора о школи. ☐ Самостално описује школске активности једноставним реченицама. ☐ Користи основни вокабулар и језичке структуре у комуникацији. ☐ Повезује више кратких реченица у смислену целину. ☐ Пише кратак текст о школи, учионици или школском дану.	☐ Ученик самостално и сигурно комуницира у ситуацијама везаним за школу. ☐ Разуме важне информације у краћем слушаном и писаном тексту. ☐ Поставља питања и изражава мишљење о школским активностима. ☐ Повезује више реченица у логичну и смислену целину. ☐ Правилније и функционално користи усвојени вокабулар и структуре у говору и писању.
Време је за забаву	☐ Ученик препознаје и именује активности, игре и играчке. ☐ Разуме једноставна питања и упутства у вези са слободним временом. ☐ Кратким реченицама говори о омиљеним активностима. ☐ Чита и препишује познате речи	☐ Ученик разуме основну поруку кратког текста или разговора о забави и хобијима. ☐ Самостално поставља и одговара на питања о слободном времену. ☐ Описује активности и интересовања једноставним	☐ Ученик сигурно комуницира о темама везаним за забаву, игру и хобије. ☐ Разуме важне информације у краћем слушаном и писаном тексту. ☐ Самостално изражава мишљење и интересовања.

	и једноставне реченице. ☐ Учествоје у кратком разговору уз подршку.	повезаним реченицама. ☐ Користи усвојени вокабулар у различитим комуникацијским ситуацијама. ☐ Пише кратак текст о својим омиљеним играма и активностима.	☐ Повезује више реченица у смислену целину у усменом и писаном изражавању. ☐ Функционално и правилније користи усвојене језичке структуре и вокабулар.
Ја уем да свирам гитару	☐ Ученик препознаје и именује основне музичке инструменте. ☐ Разуме и користи једноставне структуре <i>I can / I can't</i> уз подршку. ☐ Кратким реченицама говори о томе шта уме или не уме да ради. ☐ Учествоје у кратком дијалогу о музичким активностима. ☐ Чита и преписује познате речи и једноставне реченице.	☐ Ученик разуме основну поруку кратког текста или дијалога о способностима. ☐ Самостално користи структуру <i>I can / I can't</i> у комуникацији. ☐ Описује своје и туђе способности једноставним повезаним реченицама. ☐ Поставља и одговара на питања о томе шта неко уме да ради. ☐ Пише кратак текст о својим способностима и хобијима.	• Ученик самостално и сигурно говори о способностима у различитим ситуацијама. • Разуме детаље кратког слушаног и писаног текста о хобијима и умећима. • Поставља проширена питања и даје потпуне одговоре. • Повезује више реченица у смислен и логичан усмени/писани исказ. • Функционално користи структуру <i>I can / I can't</i> у новим контекстима.
Време, слободне активности	☐ Ученик препознаје и именује основне активности у слободно време. ☐ Разуме једноставна питања о томе шта неко ради. ☐ Користи појединачне речи и кратке фразе за опис активности.	☐ Ученик разуме основну поруку кратког текста или дијалога о слободним активностима. ☐ Самостално описује своје дневне и слободне активности једноставним реченицама. ☐ Користи основни вокабулар за	☐ Ученик самостално и сигурно говори о слободним активностима и хобијима. ☐ Разуме важне информације у кратким слушаним и писаним текстовима. ☐ Поставља проширена питања и

	☐ Учествоје у кратком дијалогу уз подршку. ☐ Чита и преписује познате речи и једноставне реченице.	активности у различитим комуникацијским ситуацијама. ☐ Поставља и одговара на једноставна питања о слободном времену. ☐ Пише кратке реченице о својим активностима.	даје потпуне одговоре. ☐ Повезује више реченица у смислену целину. ☐ Функционално користи усвојени вокабулар у новим ситуацијама.
Храна,Рутине	☐ Ученик препознаје и именује основне врсте хране и оброке. ☐ Разуме једноставна питања о дневним активностима и храни. ☐ Користи појединачне речи и кратке фразе за опис рутина. ☐ Учествоје у кратком дијалогу уз подршку. ☐ Чита и преписује познате речи и једноставне реченице.	☐ Ученик разуме основну поруку кратког текста о храни и рутинама. ☐ Самостално описује своје дневне активности и оброке. ☐ Користи основни вокабулар и глаголе за свакодневне радње. ☐ Поставља и одговара на једноставна питања о рутинама. ☐ Пише кратке реченице о свом дану и навикама.	☐ Ученик самостално и сигурно говори о дневним рутинама и исхрани. ☐ Разуме важне информације у кратким текстовима и дијалозима. ☐ Поставља проширена питања и даје потпуне одговоре. ☐ Повезује више реченица у смислену целину. ☐ Функционално користи усвојени вокабулар у новим ситуацијама.
Празници и распуст	☐ Ученик препознаје и именује основне празнике и активности током распуста. ☐ Разуме једноставна питања о празницима и слободном времену. ☐ Користи појединачне речи и кратке фразе за опис празничних активности. ☐ Учествоје у кратком дијалогу уз подршку. ☐ Чита и преписује познате речи	☐ Ученик разуме основну поруку кратког текста или дијалога о празницима. ☐ Самостално описује своје активности током распуста једноставним реченицама. ☐ Користи основни вокабулар за празнике и путовања у комуникацији. ☐ Поставља и одговара на једноставна питања о распусту и празницима.	☐ Ученик самостално и сигурно говори о празницима и распусту. ☐ Разуме важне информације у кратким текстовима и дијалозима. ☐ Поставља проширена питања и даје потпуне одговоре. ☐ Повезује више реченица у смислену целину. ☐ Функционално користи усвојени вокабулар у новим ситуацијама.

	и једноставне реченице.	☐ Пише кратке реченице о својим празничним активностима.	
Мој еко свет	☐ Ученик препознаје и именује основне појмове из природе и окружења. ☐ Разуме једноставна упутства у вези са заштитом природе. ☐ Користи појединачне речи и кратке фразе за опис природе. ☐ Учествоје у кратком дијалогу уз подршку. ☐ Чита и преписује познате речи и једноставне реченице.	☐ Ученик разуме основну поруку кратког текста о природи и екологији. ☐ Самостално описује природу и еколошке навике једноставним реченицама. ☐ Користи основни вокабулар у комуникацији о животној средини. ☐ Поставља и одговара на једноставна питања о природи. ☐ Пише кратке реченице о природи и својим навикама.	☐ Ученик самостално и сигурно говори о природи и заштити животне средине. ☐ Разуме важне информације у кратким текстовима и дијалозима. ☐ Поставља проширена питања и даје потпуне одговоре. ☐ Повезује више реченица у смислену целину. ☐ Функционално користи усвојени вокабулар у новим ситуацијама.

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Разред:трећи	Годишњи фонд часова : 72
Наставни предмет:ЛИКОВНА КУЛТУРА	Недељни фонд часова: 2
Службени гласник бр: Сл. гласник РС – Просветни гласник, 5/2019-6,	
Циљ учења предмета –Циљ наставе и учења Ликовне културе је да се ученик,развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад,оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.	

Опште предметне компетенције -Ученик развија креативан, радознао и истраживачки дух кроз упознавање и коришћење различитих уметничких медија и техника. Способан је и мотивисан да користи своје искуство, да експериментише и развија идеје кроз самосталан рад и рад у групи. Ученик развија машту и апстрактан начин размишљања који успешно примењује у различитим животним ситуацијама које захтевају креативна решења. Уочава специфичности различитих уметничких дисциплина (визуелне, драмске, музичке...) али уочава и њихове заједничке принципе и сличности. Ученик познаје и разуме вредност сопствене културе и културе других народа повезујући знања из различитих области или предмета. Знања и искуства стечена кроз предмет Ликовна култура (истрајност, упорност, стрпљивост) примењује у друштвеном животу и у даљем стручном усавршавању и професионалном развоју.	
Међупредметне компетенције -Компетенција за учење; одговорно учешће у демократском друштву; естетичка компетенција; комуникација; одговоран однос према околини; одговоран однос према здрављу; предузимљивост и оријентација ка предузетништву; решавање проблема; сарадња; рад са подацима.	
Активности наставника : планира,,истиче циљ и теме часа,прати,пружа подршку,усмерава и подстиче ученике на стваралачко истраживање,подстиче сарадњу и тимски рад ученика,заједно са ученицима вреднује резултате процес рада у току часа ,упућује,објашњава. Активности ученика:именује, открива, посматра, сазнаје, проверава, експериментише, одговара, разговара, размишља, решава проблеме, допуњава, уписује, набраја, црта, чита, пише, истражује, критички приступа проблему ,учествује у самоцењивању и вредновању резултата рада. *Напомена за ИОП-1,2,3.- Садржаји, активности, задаци и начин вредновања прилагођавају се индивидуалним могућностима и потребама ученика у складу са ИОП-ом.	
Начини и поступци остваривања садржаја	Методе рада:демонстрациона, дијалогска, монологска, рад на тексту, игровне активности, посматрање, истраживање Технике рада:олуја идеја,разговор, дискусија, постављање питања и одговарање, посматрање, описивање, демонстрација, показивање, експериментисање, рад са сликом, истраживачки задаци, учење кроз игру, практичне активности, презентација резултата, игра улога Облици рада:Фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад,индивидуализован рад

	ИОП:прилагођавање упутстава,кратка и јасна упутства,чешће демонстрације и подршка наставника,вршњачко учење,понављање више пута,подстицање и укључивање у групни рад,развијање самопоуздања и похвале за сваки напредак.Вредновање труда ,ангажовања,редовног учешћа и развијања графомоторичких способности. Диференцирана настава:прилагођавање задатака различитим нивоима постигнућа, индивидуални задаци уз подршку, рад у паровима и групама, коришћење разноврсних наставних средстава, практични и истраживачки задаци, додатни задаци за напредније ученике, комбиновање фронталног, групног и индивидуалног рада, континуирано праћење и прилагођавање наставе.
Начини праћења и вредновања постигнућа	иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе -вођење прописане педагошке документације у којима су видни елементи за процењивање и оцењивање: однос према раду ,однос према себи ,однос према другима ,разумевање ,повезивање ,оригиналност ,вербално изражавање ,примена техника ,заједничко вредновање ученика и наставника ,самопроцена оцене и ангажовања од стране ученика , групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) , рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика),вођење евиденције о учешћу ученика на такмичењима и конкурсима
Место извођења	Учионица, школско двориште, непосредно окружење школе (амбијентална настава),галерије,музеји, библиотеке, културне установе и друга места у локалној средини.
Наставна средства	Уџбеник, ликовна средства и материјали, лаптоп, репродукције, фотографије, ЦД плејер, предмети у окружењу
Корелација	математика, српски језик, музичка култура, природа и друштво ,ваннаставне активности
Наставна тема/област:	МАТЕРИЈАЛИ
Садржај теме	Својства материјала.Својства материјала за ликовно обликовање- тврдоћа,еластичност,растворљивост или постојаност(промене у току сушења,у контакту са светлошћу,у контакту са различитим супстанцама и подлогама),материјали који могу да се користе као алатке(пера,длаке,лишће,дрвца...).Изглед материјала-основне и изведене боје,природне и створене текстуре.Однос материјала и ликовне технике и идеје.Производи

	уметничких заната(накит,лутке,шешири,таписерије,ћилими,осликани текстил,собне светиљке, грнчарија,дуборез,гравуре...)
Исходи наставе и учења у оквиру теме	Основни ниво:поштује инструкције за припремање, коришћење, одржавање и одлагање материјала и прибора; Средњи ниво: повеже уметничко занимање и уметнички занат са одговарајућим продуктом; преобликује, самостално или у сарадњи са другима, амбалажу и предмете за рециклажу мењајући им употребну функцију; Напредњи ниво:изрази своје доживљаје, емоције, имагинацију и запажања одабраним материјалом, прибором и техникама; користи одабране податке и информације као подстицај за стваралачки рад;
Наставна тема/област:	СПОРАЗУМЕВАЊЕ
Садржај теме	Говор тела. Поглед, израз лица, држање тела, гест и кретање, однос вербалне и невербалне комуникације. Тумачење визуелних информација. Визуелне карактеристике биљака и животиња, знаци, симболи, униформе, заставе, ношње... Пејзаж, портрет, аутопортрет. Слика, текст, звук. Кратки анимирани филмови, рекламе, билборди... Лепо писање – плакат, позивнице, честитке...
Исходи наставе и учења у оквиру теме	Основни ниво: користи одабране податке и информације као подстицај за стваралачки рад; протумачи једноставне визуелне информације и поруке из свакодневног живота; Средњи ниво: укаже на сличности и разлике које опажа у уметничким делима и традицији различитих народа;

	Напредни ниво: изрази одабране садржаје изразом лица, положајем тела, покретима или кретањем;
Наставна тема/област:	КОМПОЗИЦИЈА
Садржај теме	Композиција. Дводимензионалне и тродимензионалне композиције, организација композиције, равнотежа. Орнамент. Традиционална и савремена употреба орнамената, симетрија.
Исходи наставе и учења у оквиру теме	Основни ниво:распоређи облике, боје, линије и/или текстуре креирајући оригиналне композиције; Средњи ниво: разговара са вршњацима о доживљају простора, дизајна, уметничких и ученичких радова, уважавајући различитости; Напредни ниво: разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити.
Наставна тема/област:	ПРОСТОР
Садржај теме	Облици у простору.Непокретни објекти у отвореном и затвореном простору (споменици, уметничка дела, експонати...). Композиција у простору – поставка изложбе, уређење просторије, уређење школе, уређење околине у локалној заједници... Оптичке илузије на дводимензионалној подлози, специјални ефекти на сцени, у филмовима, игрицама... Кретање. Покрет и кретање у природи, окружењу и уметничким делима.
Исходи наставе и учења у оквиру теме	Основни ниво: учествује у обликовању и уређењу простора у школи, код куће или у окружењу; Средњи ниво: разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити. Напредни ниво:разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити.

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Разред: трећи	Годишњи фонд часова : 36
Наставни предмет:	Недељни фонд часова: 1

МУЗИЧКА КУЛТУРА	
Службени гласник бр: Сл. гласник РС – Просветни гласник, 5/2019-6	
Циљ учења предмета – Циљ наставе и учења Музичке културе је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.	
Опште предметне компетенције - Ученик развија креативан, радознао и истраживачки дух кроз упознавање и коришћење различитих музичких медија и техника (певање, свирање, слушање, дигитални садржаји). Способан је и мотивисан да користи своје музичко искуство, да експериментише са ритмом, мелодијом и изражајним елементима, као и да развија идеје кроз самосталан рад и рад у групи. Ученик развија машту и апстрактан начин размишљања који успешно примењује у различитим животним ситуацијама које захтевају креативна решења, као што су осмишљавање музичке пратње или стварање једноставних мелодија. Уочава специфичности различитих уметничких дисциплина (музичке, визуелне, драмске...), али уочава и њихове заједничке принципе и сличности, што доприноси ширем културном образовању. Ученик познаје и разуме вредност сопствене музичке културе и културе других народа, повезујући знања из различитих области или предмета. Знања и искуства стечена кроз предмет Музичка култура (истрајност, упорност, стрпљивост, сарадња) примењује у друштвеном животу и у даљем стручном усавршавању и професионалном развоју.	
Међупредметне компетенције - Компетенција за учење; естетичка компетенција; комуникација; предузимљивост и оријентација ка предузетништву; рад са подацима и информацијама; решавање проблема; сарадња; дигитална компетенција	
Активности наставника - Припрема, мотивише, демонстрира, излаже, усмерава активности ученика, подстиче ученике на повезивање наставних садржаја, води разговор, пева, свира, вреднује. Активности ученика - пева (по слуху и нотном запису), слуша, свира, изражава се покретом и кретањем, поставља и одговара на питања, вреднује са наставником. *Напомена за ИОП-1,2,3 - Садржаји, активности, задаци и начин вредновања прилагођавају се индивидуалним могућностима и потребама ученика у складу са ИОП-ом.	

Начини и поступци остваривања садржаја	Методе рада: -вербална, обрада песме по слуху, демонстративна, интерактивна, слушање аудио – примера, илустративно -демонстративна Технике рада: олуја идеја, разговор, дискусија, постављање питања и одговарање, посматрање, описивање, демонстрација, показивање, експериментисање, рад са сликом, истраживачки задаци, учење кроз игру, практичне активности, презентација резултата, игра улога Облици рада: фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад, индивидуализован рад ИОП: прилагођавање упутстава, кратка и јасна упутства, чешће демонстрације и подршка наставника, вршњачко учење, понављање више пута, подстицање и укључивање у групни рад, развијање самопоуздања и похвале за сваки напредак. Вредновање труда, ангажовања, редовног учешћа. Диференцирана настава: прилагођавање задатака различитим нивоима постигнућа, индивидуални задаци уз подршку, рад у паровима и групама, коришћење разноврсних наставних средстава, практични и истраживачки задаци, додатни задаци за напредније ученике, комбиновање фронталног, групног и индивидуалног рада, континуирано праћење и прилагођавање наставе.
Начини праћења и вредновања постигнућа	Иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе - вођење прописане педагошке документације у којима су видне белешке о степену ангажовања, уложеном труду и личном напредовању у складу са музичким могућностима -заједничко вредновање ученика и наставника - самопроцена оцене и ангажовања од стране ученика * групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) * рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)
Место извођења	Учионица, школско двориште, непосредно окружење школе (амбијентална настава), културне установе и друга места у локалној средини.
Наставна средства	- Уџбеник, разни музички инструменти, лаптоп, ЦД плејер, предмети у окружењу

Корелација	Српски језик, ликовна култура , природа и друштво, , физичко васпитање
Наставна тема/област:	<u>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</u>
Садржај теме	Уметничка музика у цртаним и анимираним филмовима. Однос звук-лик, музика-радња. Композиције које илуструју различита осећања. Звук и тон (извори) – звуци из природе и окружења. Тон: боја (различити гласови и инструменти), трајање (кратак - дуг), јачина (гласан-тих), висина (висок - дубок). Композиције које илуструју различите боје људског гласа и инструмената. Музички дијалог (хор, глас и хор, глас и инструмент, два гласа, два инструмента, један свирач, група свирача, оркестар). Различити жанрови везани за ситуације значајне у животу ученика. Музичка прича. Композиције различитог карактера и елементи музичке изражајности (мелодијска линија, темпо, ритам, динамика). Музички бонтон. Музика и здравље. Носиоци звука (це-де плејер, рачунар...).

Исходи наставе и учења у оквиру теме	Основни ниво: -описује своја осећања у вези са слушањем музике; -наводи особине тона и основне музичке изражајне елементе; Средњи ниво: -разликује инструменте по боји звука и изражајним могућностима; -повезује карактер дела са избором инструмента и музичким изражајним елементима; -препознаје музичку тему или карактеристични мотив који се понавља у слушаном делу; Напредни ниво: -самостално или уз помоћ одраслих користи предности дигитализације.
Наставна тема/област:	<u>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</u>
Садржај теме	Изговор бројалице у ритму уз покрет. Звучне ономатопеје и илустрације. Правилан начин певања – држање тела и дисање. Правилна дикција – изговарање брзалица и бројалица. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера. Певање песама уз покрет – песме уз игру и народне песме. Певање модела и наменских песама и повезивање њихових почетних тонова уз боју (а1 бела, ха1 љубичаста боја). Дечји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима. Инструментална пратња по слуху уз бројалице и песме – пулс, ритам, груписање удара. Певање и извођење музичких игара уз свирање на дечјим инструментима – песме уз игру, дидактичке игре, музичке

	драматизације. Свирање инструменталних аранжмана на дечјим ритмичким инструментима и на алтернативним изворима звука. Музички бонтон.
Исходи наставе и учења у оквиру теме	Основни ниво: -примењује правилан начин држања тела и дисања при певању; -изговара бројалице у ритму, уз покрет; Средњи ниво: -пева по слуху и са нотног текста песме различитог садржаја и расположења; -повезује почетне тонове песама–модела и једноставних наменских песама са тонском висином; -комуницира са другима кроз извођење традиционалних и музичких игарауз покрет; -свира по слуху и из нотног текста ритмичку и мелодијску пратњу; Напредни ниво: -коментарише своје и туђе извођење музике; -самостално или уз помоћ одраслих користи предности дигитализације.
Наставна тема/област:	<u>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</u>
Садржај теме	Креирање сопствених покрета уз музику. Стварање једноставне ритмичке пратње коришћењем различитих извора звука. Музичка питања и одговори и музичка допуњалка. Стварање звучне приче од познатих музичких садржаја, звучних ономатопеја и илустрација на краћи литерарни текст.
Исходи наставе и учења у оквиру теме	Основни ниво: - изабере одговарајући музички садржај (од понуђених) према литерарном садржају;

	Средњи ниво: - осмисли и изведе једноставну ритмичку и мелодијску пратњу ; - осмисли музички одговор на музичко питање; - осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст; Напредни ниво: - самостално или уз помоћ одраслих користи предности дигитализације.
--	---

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Разред: трећи	Годишњи фонд часова : 108
Наставни предмет: Физичко и здравствено васпитање	Недељни фонд часова: 3
Службени гласник бр:	
Циљ учења предмета : Циљ учења Физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.	
Опште предметне компетенције: примењује различите облике физичке активности, брине о сопственом здрављу , развија социјалне и моралне вештине , безбедно учествује у физичким активностима , развија позитиван однос према физичком вежбању	
Међупредметне компетенције: компетенција за целоживотно учење , комуникација, рад с подацима и информацијама, сарадња, одговорно учешће у демократском друштву, одговоран однос према здрављу , одговоран однос према околини, естетичка компетенција	

Активности наставника : Планира , мотивише ученике да се баве спортом, проверава колико ученици знају о здрављу и начину очувања, учествује у вежбању и игри, вреднује Активности ученика: Слушају, примењују, проналазе различите изворе знања, правилно се хране и примењују здраве стилове живота *Напомена за ИОП-1,2,3.- Садржаји, активности, задаци и начин вредновања прилагођавају се индивидуалним могућностима и потребама ученика у складу са ИОП-ом.	
Начини и поступци остваривања садржаја	Методе рада: метода демонстрације, метода усменог објашњавања, метода вежбања (практична метода), метода игре, полигонска метода рада, метода такмичења, метода рада у групи или пару, ситуациона метода, метода индивидуализације Технике рада: показивање (демонстрација), имитација покрета, постепено учење покрета, понављање и вежбање, корекција грешке, полигонски рад, такмичарске активности, ритмичко извођење вежби, самостално вежбање, рад у пару, групни и екипни рад Облици рада: фронтални рад, индивидуални рад, рад у пару, групни рад, екипни рад ИОП:прилагођавање упутстава,кратка и јасна упутства,чешће демонстрације и подршка наставника,вршњачко учење,повнављање више пута,подстицање и укључивање у групни рад, развијање самопоуздања и похвале за сваки напредак, вредновање труда , ангажовања, редовног учешћа и развијања моторичких способности. Диференцирана настава:

	прилагођавање тежине задатака, различит број понављања и интензитет вежби, индивидуални темпо рада, избор различитих спортских и моторичких активности, укључивање игара који мотивишу ученике, прилагођавање вежби за ученике са здравственим тешкоћама, смањено оптерећење или алтернативни задаци, додатни изазови за успешније ученике
Начини праћења и вредновања постигнућа	иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе , вођење прописане педагошке документације у којима су видни елементи за процењивање и оцењивање: однос према раду ,однос према себи , однос према другима , разумевање , повезивање , оригиналност , вербално изражавање , примена техника , заједничко вредновање ученика и наставника , самопроцена оцено и ангажовања од стране ученика , групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) , рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика), вођење евиденције о учешћу ученика на такмичењима
Место извођења	Фискултурна сала, школско двориште, спортски терен, парк или природно окружење, базен (ако се створе услови)
Наставна средства	спортски реквизити , спортске справе, дидактичка средства, аудио-визелна средства, природни и импровизовани реквизити
Корелација	музичка култура, природа и друштво, српски језик
Наставна тема/област:	Физичке способности
Садржај теме	Вежбе за развој снаге са и без реквизита. Вежбе за развој покретљивости са и без реквизита. Вежбе за развој аеробне издржљивости. Вежбе за развој брзине и експлозивне снаге. Вежбе за развој координације. Примена националне батерије тестова за праћење физиког развоја и моторичких способности

Исходи наставе и учења у оквиру теме	Основни ниво : Правилно држи тело Средњи ниво: Прати промене у висини и тежини код себе и других , коригује сопствено држање тела на основу савета наставника Напредни ниво: Примењује једноставне двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања), правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања, комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу; одржава равнотежу у различитим кретањима;
Наставна тема/област:	Моторичке вештине. спорт и спортске дисциплине
Садржај теме:	Атлетика. Техника трчања. Истрајно трчање. Скок удаљ згрчном техником. Бацање лоптице из залета. Скок увис прекорачном техником. Спортска гимнастика. Вежбе на тлу: вежбе и комбинације. Прескоци и скокови. Вежбе у вису, вежбе у упору и вежбе и вежбе променама висова и упора. Вежбе равнотеже на шведској клупи и ниској греди. Основе тимских, спортских и елементарних игара Између четири ватре. Мини-рукомет. Футсал – „мали фудбал“. Плес и ритмика Вежбе са вијачом. Вежбе са лоптом. Народно коло „Савила се бела лоза винова“. Народно коло из краја у којем се школа налази. Полигони
Исходи наставе и учења у оквиру теме	Основни ниво :поштује правила понашања на вежбалиштима правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу; Средњи ниво : поштује мере безбедности током вежбања одржава равнотежу у различитим кретањима; правилно подиже, носи и спушта терет; Напредни ниво:правилно изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу; изведе дечји и народни плес; правилно изводи и контролише покрете у различитим кретањима; препознаје лепоту покрета у вежбању одговорно се односи према објектим , справама и реквизитима
Наставна тема / област	Физичка и здравствена култура
Садржај теме	Култура вежбања и играња

	Основна правила: Између четири ватре, Мини-рукомета и Футсала. Понашање према осталим учесницима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе). Чување и одржавање материјалних добара. Постављање, склањање и чување справа и реквизита неопходних за вежбање. „Ферплеј” (навијање, победа, пораз). Породица и вежбање. Вежбање као део дневних активности Здравствено васпитање Моје срце- пулс Дисање и вежбање. Хигијена простора за вежбање. Значај воћа и поврћа у исхрани. Значај воде за организам и вежбање. Поступање у случају повреде
Исходи наставе и учења у оквиру теме	Основни ниво: уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања и у другим ситуацијама уредно одржава простор у коме живи и борави Средњи ниво: примењује хигијенске мере пре, у току и након вежбања и другим животним ситуацијама навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења прати промене у тежини и висини код себе и других препозна здравствено стање када не треба да вежба Напредни ниво: користи здраве намирнице у исхрани повезује различита вежбања са њиховим утицајем на здравље

	препозна лепоту покрета у вежбању придржава се правила вежбања вреднује сопствена и туђа постигнућа у вежбању
--	---

ДИГИТАЛНИ СВЕТ

Разред: 3.	Годишњи фонд часова : 36
Наставни предмет: Дигитални свет	Недељни фонд часова: 1
Службени гласник бр:	
Циљ учења предмета Развијање дигиталних компетенција ученика кроз безбедно и одговорно коришћење дигиталних уређаја, разумевање основа информатичке писмености, претраживање информација, дигиталне комуникације и увођење у основе алгоритамског размишљања и програмирања.	
Опште предметне компетенције - - Безбедно коришћење дигиталних уређаја и интернета; - Развијање дигиталне писмености; - Проналажење, избор и коришћење информација; - Развијање логичког и алгоритамског мишљења; - Сарадња и комуникација у дигиталном окружењу; - Одговорно и културно понашање у дигиталном свету	

Међупредметне компетенције –

- Компетенција за учење;
- Дигитална компетенција;
- Комуникација;
- Одговоран однос према здрављу;
- Решавање проблема;
- Сарадња;
- Одговоран однос према окоolini

Активности наставника - Објашњава и демонстрира употребу дигиталних уређаја;

- Организује практичан рад ученика;
- Подстиче истраживање и сарадничко учење;
- Упућује ученике на безбедно понашање на интернету;
- Прати и вреднује рад ученика;
- Прилагођава наставу могућностима ученика.

Активности ученика-

- Користе дигиталне уређаје у складу са упутствима;
- Куцају текст, претражују информације, и чувају датотеке;
- Учествују у дигиталној комуникацији;
- Решавају задатке и проблемске ситуације;

- Уче основе програмирања и алгоритама;

-Сарађују у пару и групи

***Напомена за ИОП-1,2,3.-**

Садржаји, активности, задаци и начин вредновања прилагођавају се индивидуалним могућностима и потребама ученика у складу са ИОП-ом.

Начини и поступци остваривања садржаја	Методе рада: Метода разговора; Демонстративна метода; Практичан рад; Метода игре; Истраживачка метода; Решавање проблемских задатака Технике рада: Рад на рачунару; презентација; дигиталне вежбе; самостално истраживање; рад на дигиталним материјалима Облици рада: Фронтални рад; Индивидуални рад; Рад у пару; Групни рад ИОП: Индивидуализација наставних садржаја; прилагођени задаци и темпо рада; визуелна и практична
--	---

	подршка; додатна мотивација и подршка. Диференцирана настава: Задаци различитог нивоа сложености; Индивидуализован приступ ученицима; Подршка напреднијим и ученицима којима је потребна помоћ.
Начини праћења и вредновања постигнућа	Усмено испитивање, Праћење активности на часу; Практичан рад на рачунару; Самостални и групни задаци; Дигитални продукти ученика; Формативно праћење и белешке о напредовању; Самовредновање и вршњачко вредновање
Место извођења	Учионица информатике
Наставна средства	Рачунар, пројектор, презентација, уџбеник, тастатура, програм за обраду текста, таблет, виртуелна тастатура, фасцикле, програм за цртање и обраду слике, интернет, интернет прегледач, видео материјал, илустрације, картице са корацима, Scratch или MakeCode platforma, микробит уређај, USB kabl
Специфичне предметне компетенције	Основни ниво: Безбедно коришћење дигиталних уређаја. Средњи ниво: Одговорно понашање у дигиталном окружењу. Напредни ниво: Свеобухватно одговорно понашање Развијање дигиталне писмености. Употреба дигиталних алата. Обрада текста. Дигитална креативност Управљање датотекама. Дигитално стваралаштво Информациона писменост.

	Дигитална безбедност Креативно решавање проблема. Интеграција програмирања и математике. Примена дигиталних уређаја. Основе програмирања. Дигитална комуникациј Алгоритамско мишљење. Безбедност на интернету
Корелација	Грађанско васпитање, Техника и технологија, Ликовна култура, Математика, Грађанско васпитање Српски језик
Наставна тема/област:	Наша дигитална дружина
Садржај теме	Правила понашања и безбедан рад у учионици информатике
Исходи наставе и учења у оквиру теме	Основни ниво: Ученик поштује правила понашања. Средњи ниво: Ученик правилно користи рачунарску опрему. Напредњи ниво: Ученик самостално примењује правила и упозорава друге.

Наставна тема/област:	Путовање кроз дигитални свет. Куцање текста
Садржај теме	Унос и уређивање текста помоћу тастатуре
Исходи наставе и учења у оквиру теме	Основни ниво: Ученик куца краћи текст. Средњи ниво: Ученик правилно користи велика слова и размаке. Напредни ниво: Самостално уређује текст.
Наставна тема/област:	Путовање кроз дигитални свет. Виртуелна тастатура
Садржај теме	Употреба виртуелне тастатуре
Исходи наставе и учења у оквиру теме	Основни ниво: Препознаје виртуелну тастатуру. Средњи ниво: Користи виртуелну тастатуру за унос текста. Напредни ниво: Самостално бира начин уноса текста.
Наставна тема/област:	Путовање кроз дигитални свет Изабери па обриши
Садржај теме	Селектовање и брисање текста
Исходи наставе и учења у оквиру теме	Основни ниво: Брише део текста. Средњи ниво: Селектује и уређује текст. Напредни ниво: Самостално уређује садржај документа.
Наставна	Путовање кроз дигитални свет.

тема/област:	Играј се речима
Садржај теме	Креативно обликовање текста
Исходи наставе и учења у оквиру теме	Основни ниво: Уноси речи и реченице. Средњи ниво: Мења изглед текста. Напредни ниво: Креативно обликује садржај
Наставна тема/област:	Путовање кроз дигитални свет. Чување текстуалне датотеке
Садржај теме	Чување и отварање докумената.
Исходи наставе и учења у оквиру теме	Основни ниво: Чува документ. Средњи ниво: Проналази сачувану датотеку. Напредни ниво: Организује документа у фасцикле.
Наставна тема/област:	Путовање кроз дигитални свет. Обрада слике.
Садржај теме	Уређивање дигиталних слика.
Исходи наставе и учења у оквиру теме	Основни ниво: Отвара слику. Средњи ниво: Мења изглед слике. Напредни ниво: Самостално уређује и чува слику
Наставна тема/област:	Путовање кроз дигитални свет. Прегледачи и претраживачи

Садржај теме	Употреба интернета и претраге.
Исходи наставе и учења у оквиру теме	Основни ниво: Отвара интернет прегледач. Средњи ниво: Претражује интернет. Напредни ниво: Самостално проналази информације.
Наставна тема/област:	Путовање кроз дигитални свет. Тајна шифра
Садржај теме	Лозинке и заштита података
Исходи наставе и учења у оквиру теме	Основни ниво: Разуме значај лозинке. Средњи ниво: Креира једноставну лозинку. Напредни ниво: Примењује правила безбедности.
Наставна тема/област:	Опрезно и паметно у дигиталном свету. Дигитална комуникација
Садржај теме	Правила културне комуникације на интернету.
Исходи наставе и учења у оквиру теме	Основни ниво: Разликује примерено и непримерено понашање. Средњи ниво: Културно комуницира на интернету. Напредни ниво: Промовише безбедну комуникацију
Наставна тема/област:	Опрезно и паметно у дигиталном свету. Стоп дигиталном насиљу
Садржај теме	Препознавање и спречавање дигиталног насиља

Исходи наставе и учења у оквиру теме	Основни ниво: Препознаје дигитално насиље. Средњи ниво: Зна коме да пријави проблем Напредни ниво: Активно доприноси безбедном окружењу.
Наставна тема/област:	Уметност програмирања. Бајка о Пепељуги и алгоритам
Садржај теме	Увод у алгоритамски начин размишљања.
Исходи наставе и учења у оквиру теме	Основни ниво: Разуме појам алгоритма. Средњи ниво: Уочава редослед корака. Напредни ниво: Самостално саставља једноставан алгоритам.
Наставна тема/област:	Уметност програмирања. Чаробни алгоритам
Садржај теме	Креирање једноставних алгоритама
Исходи наставе и учења у оквиру теме	Основни ниво: Прати задате кораке. Средњи ниво: Уочава грешке у алгоритму Напредни ниво: Креира сопствени алгоритам
Наставна тема/област:	Уметност програмирања. Одлучивање и блоковско програмирање.
Садржај теме	Увод у блоковско програмирање.
Исходи наставе и	Основни ниво: Препознаје блокове наредби.

учења у оквиру теме	Средњи ниво: Препознаје блокове у целини. Напредни ниво: Креира једноставан програм.
Наставна тема/област:	Уметност програмирања Ја и микробит
Садржај теме	Упознавање са микробит уређајем
Исходи наставе и учења у оквиру теме	Основни ниво: Препознаје основне делове микробит уређаја. Средњи ниво: Покреће једноставан програм. Напредни ниво: Самостално користи микробит у задацима.
Наставна тема/област:	Уметност програмирања Микробит математичари
Садржај теме	Примена микробит уређаја у математици
Исходи наставе и учења у оквиру теме	Основни ниво: Користи микробит за једноставне задатке. Средњи ниво: Повезује програмирање и математику. Напредни ниво: Креира математичке програме.
Наставна тема/област:	Уметност програмирања Микробит свезналица
Садржај теме	Креативна примена микробит уређаја.
Исходи наставе и учења у оквиру теме	Основни ниво: Користи готове програме. Средњи ниво: Мања постојећи програм.

	Напредни ниво: Креира сопствене пројекте.
Образовни стандарди	
	Развија одговоран однос према дигиталној технологији. Коришћење основних функција програма за текст.Примена различитих начина уноса података/Основно уређивање документа.Претрага и коришћење информација.Заштита личних података.Употреба програма за обраду слике.Одговорно понашање на интернету. Основно руковање датотекама.Примена дигиталних технологија у учењу. Употреба програмабилних уређаја. Развијање алгоритаМСког мишљења. Решавање проблема алгоритмом. Примена логичког размишљања. Заштита ученика у дигиталном окружењу.

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Разред:3.	Годишњи фонд часова :36
Наставни предмет:Грађанско васпитање	Недељни фонд часова:1
Службени гласник бр:Службени гласник РС,број 101/2017,број 10/2019,број129/2021	
Циљ учења предмета –Циљ наставе и учења Грађанског васпитања је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске и локалне заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.	
Опште предметне компетенције : проширивање и продубљивање садржаја изучаваних у претходним разредима(„Људска права, Демократско друштво, Процеси у савременом свету и Грађански активизам) а исходи се надограђују или се, ако је у питању вештина, даље развијају.Компетенција за целоживотно учење	
Међупредметне компетенције -Одговорно учешће у демократском друштву;Комуникација;Одговоран однос према околини;Предузимљивост и оријентација ка предузетништву;Решавање проблема;Сарадња; Естетичка компетенција	
Активности наставника - планира,,истиче циљ и теме часа,прати,пружа подршку,усмерава и подстиче ученике на	

стваралачко истраживање, подстиче сарадњу и тимски рад ученика, заједно са ученицима вреднује резултате процес рада у току часа, упућује, објашњава. Активности ученика-Именује, открива, посматра, сазнаје, проверава, експериментира, одговара, разговара, размишља, решава проблеме, допуњава, уписује, набраја, црта, чита, пише, истражује, критички приступа проблему, учествује у самоцењивању и вредновању резултата рада. *Напомена за ИОП-1,2,3.-Садржаји, активности, задаци и начин вредновања прилагођавају се индивидуалним могућностима и потребама ученика у складу са ИОП-ом.	
Начини и поступци остваривања садржаја	Методе рада: демонстрациона, дијалогска, монолошка, рад на тексту, игровне активности, посматрање, истраживање. Технике рада: олуја идеја, разговор, дискусија, постављање питања и одговарање, посматрање, описивање, демонстрација, показивање, експериментисање, рад са сликом, истраживачки задаци, учење кроз игру, практичне активности, презентација резултата, игра улога, коцкарење Облици рада: Фронтални, индивидуални, рад у пару, групни рад, индивидуализован рад ИОП: прилагођавање упутстава, кратка и јасна упутства, чешће демонстрације и подршка наставника, вршњачко учење, понављање више пута, подстицање и укључивање у групни рад, развијање самопоуздања и похвале за сваки напредак. Вредновање труда, ангажовања, редовног учешћа и развијања графомоторичких способности. Диференцирана настава: прилагођавање задатака различитим нивоима постигнућа, индивидуални задаци уз подршку, рад у паровима и групама, коришћење разноврсних наставних средстава, практични и истраживачки задаци, додатни задаци за напредније ученике, комбиновање фронталног, групног и индивидуалног рада, континуирано праћење и прилагођавање наставе.
Начини праћења и вредновања постигнућа	иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе -вођење прописане педагошке документације у којима су видни елементи за процењивање и оцењивање: однос према раду, однос према себи, однос према другима, разумевање, повезивање, оригиналност, вербално изражавање, примена техника, заједничко вредновање ученика и наставника, самопроцена оцене и ангажовања од стране ученика, групни рад (посматрање наставника, излагање група,

	процена осталих ученика) , рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика),вођење евиденције о учешћу ученика на такмичењима и конкурсима
Место извођења	Учионица, школско двориште, непосредно окружење школе (амбијентална настава)
Наставна средства	Уџбеник, приручник, лаптоп, репродукције, фотографије, ЦД плејер
Корелација	ЧОС,ликовна култура,природа и друштво,ваннаставне активности
Наставна тема/област:	ЉУДСКА ПРАВА Сви различити, а сви равноправни
Садржај теме	Различитост Живот у заједници у којој би сви људи били исти (по полу, узрасту, вери, националности, образовању, интересовању). Различитост као богатство једне друштвене заједнице. Отвореност и затвореност за различитости. Различитости у нашој локалној заједници. Равноправност мушкараца и жена Уважавање разлика уз једнака права, одговорности и могућности. Дечаци и девојчице – сличности и разлике, иста права и могућности. Осетљиве друштвене групе . Групе којима је услед специфичних разлика потребна додатна подршка како би имале исте шансе и могле равноправно да се укључе у живот заједнице и остваре своје потребе и права. Стереотипи и предрасуде Упрошћено, поједностављено, генерализовано и најчешће нетачно приказивање некога (сви дечаци су, све девојчице су, сви Роми су). Негативно мишљење појединаца о некоме ко се не познаје довољно. Стереотипи и предрасуде као основ за дискриминацију. Дискриминација Неједнако поступање према особи или некој групи на основу неког њиховог личног својства (пол, узраст, вера, националност, образовање, инвалидитет), што за последицу има нарушавање њихових права и достојанства. Једнако поступање према неједнакима као вид дискриминације. Етикетирање, ружни надимци као вид дискриминације.

Исходи наставе и учења у оквиру теме	Основни ниво: својим понашањем показује да прихвата различитост других; препознаје у свом окружењу примере неједнаког поступања према некој особи или групи на основу неког њиховог личног својства; Средњи ниво: понаша се на начин који уважава сопствене и туђе потребе, права и осећања у свакодневним ситуацијама; препознаје примере солидарности у свом окружењу, причама, филмовима; укаже вршњацима на особе или групе у свом окружењу којима је потребна помоћ и подршка; објасни разлику између саосећања, солидарности и сажалења на датом примеру; укаже на упрошћено, поједностављено, генерализовано и најчешће нетачно приказивање некога на приказаним примерима; Напредни ниво: наведе неколико институција у свом окружењу које брину о потребама и правима грађана, посебно деце; наведе шта би волео да има у својој локалној заједници што сада недостаје; тражи помоћ у ситуацијама кршења својих или туђих права; наведе једно удружење грађана у свом окружењу и опише чиме се бави; опише на које све начине деца његових/њених година могу да брину о својој локалној заједници;
Наставна тема/област:	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Ја и други у локалној заједници
Садржај теме	Локална заједница Место где грађани задовољавају највећи број својих потреба и остварују највећи број својих права. Потребе и права које деца задовољавају у локалној заједници – за образовањем, здравственом заштитом, одмором, игром, учествовањем у спортским, кулурним и уметничким активностима. Комуналне услуге Услуге од општег интереса за све грађане локалне заједнице – вода, превоз, путеви, паркинг, отпад, осветљење, паркови, пијаце, димничари. Институције и организације Локалне заједнице у области образовања, културе, здравља, спорта и рекреације, очувања околине, безбедности, верске организације. Активности и допринос удружења грађана у

	локалној заједници. Наша локална заједница Брига наше локалне заједнице о потребама и правима својих грађана,. Брига наше локалне заједнице о деци различитих својстава (пол, узраст, сиромаштво, здравље). Доступност садржаја у нашем окружењу слепим или глувим особама, родитељима са дечијим колицима или особама у инвалидским колицима (пешачки прелази, школа, дом здравља, продавница, превоз). Брига деце о својој локалној заједници – о отпаду, биљкама и животињама, споменицима културе, уметничким делима, потрошњи воде, пружање помоћи онима којима је то потребно. Удружење грађана у нашем окружењу некад и сад.
Исходи наставе и учења у оквиру теме	Основни ниво: својим понашањем показује да прихвата различитост других; препознаје у свом окружењу примере неједнаког поступања према некој особи или групи на основу неког њиховог личног својства; Средњи ниво: понаша се на начин који уважава сопствене и туђе потребе, права и осећања у свакодневним ситуацијама; препознаје примере солидарности у свом окружењу, причама, филмовима; укаже вршњацима на особе или групе у свом окружењу којима је потребна помоћ и подршка; објасни разлику између саосећања, солидарности и сажалења на датом примеру; укаже на упрошћено, поједностављено, генерализовано и најчешће нетачно приказивање некога на приказаним примерима; Напредни ниво: наведе неколико институција у свом окружењу које брину о потребама и правима грађана, посебно деце; наведе шта би волео да има у својој локалној заједници што сада недостаје; тражи помоћ у ситуацијама кршења својих или туђих права; наведе једно удружење грађана у свом окружењу и опише чиме се бави; опише на које све начине деца његових/њених година могу да брину о својој локалној заједници;
Наставна тема/област:	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Снага узајамне помоћи
Садржај теме	Солидарност Потреба узајамне бриге и одговорности међу људима. Лажна солидарност. Разлика између саосећања, сажалења и солидарности. Примери акција солидарности у нашој локалној

	заједници (мобе, добровољно давање крви и хуманитарне акције за лечење болесних, СМС акције прикупљања новца). Ситуације у којима свакоме може бити потребна помоћ (болест, сиромаштво, ратови, поплаве, земљотреси, пожари, миграције). Медији као подршка солидарности. Волонтирање Добровољно ангажовање појединаца и група у пружању помоћи људима, животињама, биљкама. Мотиви волонтера – веровање у снагу узајамне помоћи, човекољубље и хуманост. Волонтерске акције ученика/ученица школе у локалној заједници (чишћење јавних површина, сађење биљака, помоћ старим људима, удомљавање напуштених кућних љубимаца). Активности волонтера Црвеног крста у нашој локалној заједници.
Исходи наставе и учења у оквиру теме	Основни ниво: својим понашањем показује да прихвата различитост других; препознаје у свом окружењу примере неједнаког поступања према некој особи или групи на основу неког њиховог личног својства; Средњи ниво: понаша се на начин који уважава сопствене и туђе потребе, права и осећања у свакодневним ситуацијама; препознаје примере солидарности у свом окружењу, причама, филмовима; укаже вршњацима на особе или групе у свом окружењу којима је потребна помоћ и подршка; објасни разлику између саосећања, солидарности и сажаљења на датом примеру; укаже на упрошћено, поједностављено, генерализовано и најчешће нетачно приказивање некога на приказаним примерима; Напредни ниво: наведе неколико институција у свом окружењу које брину о потребама и правима грађана, посебно деце; наведе шта би волео да има у својој локалној заједници што сада недостаје; тражи помоћ у ситуацијама кршења својих или туђих права; наведе једно удружење грађана у свом окружењу и опише чиме се бави; опише на које све начине деца његових/њених година могу да брину о својој локалној заједници;
Наставна тема/област:	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Акција солидарности у локалној заједници
Садржај теме	Планирање и извођење акције солидарности у локалној заједници Утврђивање коме је у заједници потребна помоћ. Одређивање циља акције. Припрема плана

	акције – подела улога, договор о роковима, начину реализације. Извођење и документовање акције видео, фотографије, текстови и сл. Промоција акције на нивоу школе приказивање другим одељењима, родитељима и сл., прављење постера или паноа, објављивање прилога у школском листу. Вредновање акције – чиме смо задовољни, шта је могло бити боље.
Исходи наставе и учења у оквиру теме	Основни ниво: својим понашањем показује да прихвата различитост других; препознаје у свом окружењу примере неједнаког поступања према некој особи или групи на основу неког њиховог личног својства; Средњи ниво: понаша се на начин који уважава сопствене и туђе потребе, права и осећања у свакодневним ситуацијама; препознаје примере солидарности у свом окружењу, причама, филмовима; укаже вршњацима на особе или групе у свом окружењу којима је потребна помоћ и подршка; објасни разлику између саосећања, солидарности и сажалења на датом примеру; укаже на упрошћено, поједностављено, генерализовано и најчешће нетачно приказивање некога на приказаним примерима; Напредни ниво: наведе неколико институција у свом окружењу које брину о потребама и правима грађана, посебно деце; наведе шта би волео да има у својој локалној заједници што сада недостаје; тражи помоћ у ситуацијама кршења својих или туђих права; наведе једно удружење грађана у свом окружењу и опише чиме се бави; опише на које све начине деца његових/њених година могу да брину о својој локалној заједници;

ВЕРСКА НАСТАВА

Разред: Трећи	Годишњи фонд часова: 36
Наставни предмет: Верска настава	Недељни фонд часова: 1
Службени гласник бр: 5/2021	
Циљ учења предмета – Циљ предмета Верска настава - Православни катихизис јесте да пружи целовит православно поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православно веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско	

виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне Цркве) обухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање. Све ово спроводи се како на информативно - сазнајном тако и на доживљајном и делатном плану, уз настојање да се доктринарне поставке спроведу у свим сегментима живота (однос с Богом, са светом, с другим људима и са собом).

Опште предметне компетенције - У трећем разреду основне школе, деца пролазе кроз преломну фазу. Они више нису „мали прваци“ који све упијају искључиво кроз емоцију и игру. Сада већ одлично пишу (и ћирилицу и латиницу), течно читају, имају развијеније логичко мишљење и пажњу која у континуитету може да траје 20 до 25 минута. Програм Верске наставе за 3. разред уводи димензију савеза, обећања и личне одговорности. Главне теме се врте око Старог Завета: стварање света, живот у Рају, човеков пад, Нојева барка, Аврам и, као круна, Мојсије и Десет Божијих заповести. На овом узрасту деца имају веома изострен осећај за правду и правила („шта се сме, а шта не сме“). Зато наставник овде губи улогу класичног аниматора и постаје мудри водич кроз историју и морални путоказ, који им помаже да правила доживе не као казну, већ као заштиту и израз љубави.

Међупредметне компетенције - 1. Компетенција за целоживотно учење

Развија се кроз разумевање узрочно-последичних веза. Ученици на примерима из Старог Завета (нпр. непослушност у Рају или грађење Вавилонске куле) уче да сваки избор има своју последицу. То им помаже да критички размишљају о сопственом учењу и понашању у школи.

2. Естетска компетенција

Помера се са нивоа чистог уживања у бојама на разумевање симболике. Трећаци уче зашто Нојева голубица носи маслинову гранчицу, шта представља дуга на небу, или како су старозаветни догађаји насликани на фрескама у **нашим манастирима**, чиме улазе у свет визуелне писмености.

3. Комуникација

Фокус је на аргументацији и изражавању сопственог мишљења. Ученици уче како да разговарају о моралним дилемама (нпр. „Зашто је Каин позавидео Авељу?“), како да избегну сукобе и како да свој гнев или незадовољство преточе у мирне и јасне речи.

4. Грађанска компетенција и Одговорно учешће у друштву

На овом узрасту, ово је компетенција поштовања правила заједничког живота. Кроз обраду Десет Божијих заповести, деца

схватају да закони и правила (како Божја, тако и школска и друштвена) постоје да би заштитила слабије и омогућила да сви живе у миру и сигурности.

5. Решавање проблема и Сарадња

Остварује се кроз анализу кризних ситуација из прича. Ученици у малим групама добијају задатак да пронађу решење за неки проблем (нпр. како помоћи некоме ко је погрешно да исправи грешку), учећи да саслушају туђе идеје и направе заједнички компромис.

6. Дигитална компетенција

У 3. разреду ово је истраживање визуелних извора. Развија се кроз вођено гледање кратких документарних или анимираних приказа археолошких и историјских локалитета (нпр. Синајска гора, изглед Нојеве барке), где ученици уче како технологија може да оживи историју и пренесе тачне информације.

Активности наставника - Чита кључне делове старозаветних прича, користи мапе за приказ путовања (нпр. излазак из Египта). Води дискусију кроз питања која подстичу на размишљање (нпр. „Зашто је Аврам послушао Бога?“). Задаје комплексне задатке у свесци.

Активности ученика - Прате текст у уџбенику, проналазе кључне речи, уписују важне појмове у своје свеске, учествују у анализи ликова (протагонисти и антагонисти) и износе своје судове о њиховим поступцима.

***Напомена за ИОП-1,2,3.-**

Начини и поступци остваривања садржаја	Методе рада: Текстурално-аналитичка метода: Читање изворних (прилагођених) библијских текстова из уџбеника, анализа реченица и проналажење скривених поука. Проблемски дијалог (Еуристички разговор): Наставник не даје готове одговоре, већ серијом паметно постављених питања води ученике да сами дођу до моралног или теолошког закључка. Демонстративно-географска метода: Употреба историјских карата и временских линија како би деца схватила да се ти догађаји нису десили „иза седам гора“, већ у конкретном историјском времену и
---	--

	простору. Метода стваралачког писања: Састављање кратких поука, писање писама библијским ликовима или описивање моралних дилема из дејче перспективе. Технике рада: Морална вага: На табли се нацрта вага. Деца добијају картице са поступцима библијских ликова или људи уопште (нпр. завист, праштање, себичност, помагање) и имају задатак да их „измере“ и поставе на тачну страну ваге, образлажући зашто је нешто тешко (лоше) или лако (добро). Временска капсула Старог Завета: Наставник доноси кутију („капсулу“). Ученици пишу кратке поруке или цртају симболе догађаја који су их највише дирнули (нпр. Мојсијев штап, Нојев лук) и убацују их у кутију са идејом да их „сачувају за будућност“. Играни дијалог улога (Кратки скеч): Двоје ученика добијају кратке улоге (нпр. Мојсије и Јосиф) и треба да кроз замишљени разговор пред одељењем понове оно што су научили о њиховим животима. Ово разбија трему и подиже самопоуздање. Мапа ума „Заповести љубави“: Заједничко цртање гранате структуре на табли где се десет заповести гранају у конкретне примере из свакодневног живота у школи и породици. Облици рада: фронтални, групни, раду у пару, индивидуални ИОП: / Диференцирана настава: /
Начини праћења и вредновања постигнућа	Праћење ученика је континуирано, а оцењују се и вреднују све активности ученика (активности на часу, поседовања прибора за рад, редован рад, практични радови, учешће у различитим акцијама, приредбама, угледним часовима, пројектном наставом и тематским данима, изложбама...).
Место извођења	Учионица, Храм
Наставна средства	Свето писмо, иконе и фреске у храму...

Специфичне предметне компетенције	Основни ниво: СПК1 / СПК2 / СПК3 / Средњи ниво: СПК1 / СПК2 / СПК3 / Напредни ниво: СПК1 / СПК2 / СПК3 /
Корелација	1. Српски језик 2. Ликовна култура 3. Музичка култура 4. Грађанско васпитање

Наставна тема/област:	Увод – Бог ствара свет и човека – Бог нас воли – Заједница Бога и света кроз човека– Литургија – преображени свет – Човек и природа
Садржај теме	1. Уводни час – Свет је створен за тебе, чувај га! 1. Свето Писмо нам сведочи о настанку света (садржај н. ј. – појам Светога Писма као књиге откривења) 2. Света некада уопште није било (садржај н. ј. - 1. и 2. дан) 3.

	Сво је биље створено и Сунцем обасјано (садржај н. ј.- 3. и 4. дан) 4. Све врви од живота (садржај н. ј.- 5. и 6. дан) 5. Створен сам да личим на Бога 1. Бог ствара свет из љубави 3. Бог, људи и природа (садржај н. ј.- различитост и раздјељеност) 4. Свет не може без Бога 5. Бог се брине о свету 6. Божићни весници 1. Човек домаћин и свештеник у свету 2. Свети Сава 3. Свети Сава брине о нама (опис н. ј. – подизање задужбина) 4. Радост служења (садржај н. ј. – прање ногу и Тајна Вечера) 1. Наши дарови благодарности (опис н. ј. - твар у Литургији) 2. Литургија – преображај света 3. Литургија – молитва за спасење човека и света 4. Васкресење Лазарево 5. Васкресење Христово 1. Све чека на љубав човека 2. Чувамо дарове Божје љубави 3.Стварање света у православној иконографији 4. Икона света створеног за мене
Исходи наставе и учења у оквиру теме	Когнитивни аспект: ☐ моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 3. разреда основне школе; ☐ моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. Афективни аспект: ☐ ученик ће бити мотивисан да активно учествује на часовима верске наставе Когнитивни аспект: ☐ препознати неке елементе библијске повести о стварању света; ☐ моћи да препозна и именује иконе на којима су представљени дани стварања света, на основу библијске повести; ☐ моћи да увиди да је свет скуп конкретних врста живих бића која су уједињена, једна другима потребна и да она чине велику заједницу љубави – Цркву; ☐ моћи да објасни да је свет створен љубављу Божјом; ☐ моћи да разуме да се права слобода изражава као љубав према другим људима, природи и Богу; ☐ уочити да је човек сличан Богу. Афективни аспект: ☐ бити подстакнут да развија љубав према ближњима, природи и Богу; ☐ развијати жељу и свест о важности бриге према ближњима и природи. Когнитивни аспект: • знати да је Бог створио свет из љубави и да објасни како зна да Бог воли свет; • препознати да Бог брине о свету и да наведе примере Божјег старања о свету; • увидети кроз своје креативне способности да је човек сличан Богу; • увидети да Бог жели да свет постоји вечно; • увидети да су Бог, људи и природа различити, али да нису потпуно раздјељени; • увидети различитост која постоји између Бога и створеног света; • знати да је Бог из бриге према свету и човеку послао свога Сина у свет; • упознати улогу анђела као сарадника Божјих у старању о свету; • уочити да је свет смртан ван заједнице са Богом; • упознати садржај молитве Анђелу чувару; • усвојити текст и мелодију песме „Анђели певају“. Афективни аспект: • бити подстакнут да развија свест о томе да је важан зато што га воли Бог и његови ближњи ; • бити подстакнут да се труди да воли све људе (чак и оне од којих је веома различит). Когнитивни аспект: • уочити да је човек посредник између Бога и природе и да Бог са природом разговара преко човека; • проширити своје знање о служењу Светога Саве Богу и нашем народу; • уочити да нема љубави без служења ближњима; • упознати библијску повест о Христовом служењу Апостолима. Афективни аспект: • бити подстакнут да љубав препознаје као служење; • знати да кроз чињење дела љубави према ближњима, постаје сличан Христу и светитељима Божјим. Когнитивни аспект: • препознати да је Литургија захвалност Богу; • уочити да се захвалност Богу показује кроз наше дарове; •

	уочити да наши дарови хлеб и вино представљају свет у малом; • увидити везу Литургије и спасења човека и света; • проширити своја знања о празнику Васкрсења; • увидити шта за створену природу значи Христово Васкрсење; • усвојити текст и мелодију песме „Људи ликујте“ Афективни аспект: ☐ бити подстакнут да учествује на Литургији како би показао Богу да жели да буде у заједници са Њим; • бити подстакнут да у себи развија осећај захвалности према Богу и својим ближњима. Когнитивни аспект: • препознати личну одговорност за творевину; • увидити да се загађењем наше околине, загађује цео свет; • увидити да се на православним иконама стварања света и човека, приказује зависност природе од човека; • препознати представе које приказују догађаје везане за стварање света; • уочити у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса трећег разреда основне школе. Афективни аспект: • бити подстакнут на очување природе и своје животне средине; • бити подстакнут да гледа на природу као на Божју творевину; ☐ Ученици ће бити подстакнути да уреде школски простор изабраним радовима везаним за стварање и очување света.
--	---

РОМСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ

Разред:	Годишњи фонд часова: 72
Наставни предмет: Ромски језик са елементима националне културе	Недељни фонд часова: 2
Службени гласник бр: 55/2013, 101/2017, 10/2019, 27/2018, - др. закон, 129/2021 и 19/2025	
Циљ учења предмета – Циљ наставе је да ученици савладају основне законитости ромског, као матерњег језика, да на њему комуницирају, да упознају књижевност свог народа, других народа и националних мањина, да упознају светску књижевност као и филмску и позоришну уметност, изграђују свест о друштвено-историјској и културној улози језика и књижевности у повезивању народа и националних мањина и њихових култура, слободарских традиција народа Србије и Југославије као и развијање и јачање свести о њиховој судбинској повезаности и заједничком животу, да се упознају са варијантним особеностима ромског језика и развијају језике толеранције прена другим језицима, да се оспособе за слушање и разумевање говора, усмено изражавање, читање и разумевање текста, писмено изражавање на основу одређене тематике.	
Опште предметне компетенције - Оспособити ученика за компетентно комуницирање и изражавање на ромском језику,	

оспособи ученике у почетној фази да усвајају основне карактеристике фонолошког система језика, изговор гласова, ритам и карактеристичну интонацију, усвајају основне реченичне структуре и речи и зразе у оквиру предвиђене тематике, оспособљавају се да разумеју по слуху једноставне исказе, да коректно и осмишљено реагују на императивне исказе и питања, оспособљавају да кроз вежбу користе усвојену лексику у дијалозима везаним за одређену познату ситуацију, да оспособи ученике да усвајају основне законитости ромског језика, да ученици усвајају графички систем и основне знакове из правописа у оквиру усвојеног градива, да се ученици васпитавају у духу толеранције према варијантама и карактеристикама ромског језика, да развијају и негују позитиван став према језицима и културној баштини народа и националних мањина Југославије и јачају свест о њиховој судбинској повезаности, потреби сарадње и заједничког живота, да се оспособе за самостално читање и писање, да развију потребу за књигом и да самостално развијају способност писаних састава, да се навикавају да редовно и критички прате штампу, радио и телевизију, да се упознају са елементима традиције, историје и културу Рома.

Међупредметне компетенције – Компетенција за целоживотно учење; Комуникација; Рад са подацима и информацијама; Дигитална компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Одговоран однос према здрављу; Одговоран однос према околини; Естетичка компетенција; Одговорно учешће у демократском друштву; Предузимљивост и оријентација ка предузетништву

Активности наставника - Планира и организује наставни процес; Мотивише ученике за учење ромског језика и упознавање националне културе; Представља нове језичке и културне садржаје; Подстиче усмено и писмено изражавање ученика; Организује индивидуални, паровски и групни рад; Прати и вреднује напредовање ученика. Прилагођава наставу индивидуалним потребама ученика; Користи различита наставна средства и ИКТ.

Активности ученика - Слушају, читају и анализирају текстове; Усвајају нову лексику и језичке структуре; Учествоју у разговору и дискусији; Пишу краће текстове на ромском језику; Представљају елементе ромске културе и традиције; Сарађују са вршњацима у групном раду; Истражују културно наслеђе Рома; Самостално и уз подршку решавају постављене задатке.

***Напомена за ИОП-1,2,3.-**

ИОП-1: Прилагођавање метода рада, наставних средстава, начина задавања задатака, темпа рада и начина провере знања у складу са индивидуалним потребама ученика.

ИОП-2: Прилагођавање и модификација исхода, садржаја и захтева наставног процеса у складу са способностима и образовним потребама ученика, уз континуирано праћење напредовања.

ИОП-3: Обогаћивање и проширивање наставних садржаја за ученике са изузетним способностима и интересовањима кроз

истраживачки рад, пројекте, презентације и додатне активности. За све облике ИОП-а примењују се индивидуализован приступ, диференцирана настава, позитивно поткрепљивање, вршњачка подршка и сарадња са родитељима и стручним сарадницима школе.	
Начини и поступци остваривања садржаја	Методе рада: Монолошка метода; Дијалошка метода; Демонстративна метода; Текст метода; Метода практичних радова; Истраживачка метода. Технике рада: Разговор; Читање и анализа текста; Писање; Усмено излагање; Рад на наставним листићима; Презентације; Игра улога. Облици рада: Фронтални рад; Индивидуални рад; Рад у пару; Групни рад. ИОП: Прилагођавање садржаја, метода, захтева и темпа рада у складу са ИОП-1, ИОП-2 или ИОП-3. Диференцирана настава: Диференцирани задаци према способностима и интересовањима ученика; Додатна подршка ученицима којима је потребна; Напредни задаци за ученике који брже напредују;
Начини праћења и вредновања постигнућа	• Усмено испитивање • Праћење активности на часу • Провера разумевања прочитаног • Писмени задаци • Презентације • Пројектни задаци • Самовредновање и вршњачко вредновање • Формативно и сумативно оцењивање
Место извођења	• Учионица • Школска библиотека • Мултимедијална учионица • Културне установе

	• Манифестације значајне за ромску заједницу
Наставна средства	• Уџбеник и радна свеска • Наставни листићи • Речници • Књиге и часописи • Рачунар, пројектор и интернет • Аудио и видео материјали • Фотографије и илустрације • Презентације
Специфичне предметне компетенције	Основни ниво: СПК1 - Разуме једноставне речи, изразе и кратке текстове на ромском језику. СПК2 - Користи основни фонд речи у свакодневној комуникацији. СПК3 - Препознаје основне елементе ромске културе, традиције и обичаја. Средњи ниво: СПК1 - Разуме и тумачи краће текстове различитих садржаја. СПК2 - Усмено и писмено се изражава користећи усвојену лексику и граматичке структуре. СПК3 - Повезује језик са културним и историјским наслеђем Рома. Напредни ниво: СПК1 - Самостално анализира и интерпретира текстове на ромском језику. СПК2 - Течно и правилно комуницира у различитим ситуацијама. СПК3 - Критички сагледава и представља вредности ромске културе и њен значај у

	мултикултуралном друштву.
Корелација	• Српски језик и књижевност • Историја • Географија • Ликовна култура • Музичка култура • Грађанско васпитање • Верска настава • Информатика и рачунарство • Свет око нас / Природа и друштво (за млађе разреде)
Наставна тема/област:	1) Увод у матерњи језик и ромску културу; 2) Ромски народни језик и изрази; 3) Традиционалне ромске приче и легенде; 4) Песме и музика ромског народа; 5) Обичаји и празници ромске заједнице; 6) Ромски језик у свакодневној комуникацији; 7) Ликовна и креативна радионица на тему ромске културе; 8) Израда панoa и изложба радова;

	9) Обнова целокупно обрађеног градива; 10) Завршни пројекат и јавна презентација.
Садржај теме	1) Значај матерњег језика, упознавање са ромским језиком, основне одлике ромске културе и идентитета; 2) Основни речник, поздрав, представљање, речи из свакодневног живота, једноставни разговори; 3) Народне приче, легенде, бајке и предања ромског народа; 4) Народне песме, музички инструменти, познати ромски музичари, значај музике у ромској традицији; 5) Породични обичаји, традиционалне свечаности, празници и њихов значај; 6) Дијалози, свакодневне ситуације, комуникација у породици, школи и заједници; 7) Израда цртежа, симбола, украса и других радова инспирисаних ромском традицијом; 8) Прикупљање материјала, уређење паноа, припрема изложбе ученичких радова; 9) Понављање језичких и културних садржаја током школске године; 10) Израда пројекта на тему ромског језика, традиције или културе и његово представљање.
Исходи наставе и учења у оквиру теме	1) Ученик препознаје значај матерњег језика; именује основне елементе ромске културе; развија позитиван однос према свом језику и културном наслеђу. 2) Ученик користи основне речи и изразе на ромском језику; разуме једноставне поруке; учествује у кратком разговору. 3) Ученик слуша и разуме причу; препричава једноставне садржаје; уочава основне поруке и вредности у причама. 4) Ученик препознаје карактеристике ромске музике; учествује у извођењу песама; развија

	интересовање за музичку баштину. 5) Ученик описује основне обичаје и празнике; уочава значај традиције; показује поштовање према културној различитости. 6) Ученик примењује усвојени речник у свакодневној комуникацији; поставља и одговара на једноставна питања; правилно користи научене изразе. 7) Ученик креативно представља елементе ромске културе; развија машту и ликовно изражавање; сарађује у заједничким активностима. 8) Ученик учествује у тимском раду; представља свој рад; развија самопоуздање и одговорност. 9) Ученик повезује стечена знања; примењује усвојене појмове; показује напредак у разумевању и комуникацији. 10) Ученик самостално или у групи реализује пројекат; презентује резултате рада; развија комуникацијске и презентацијске вештине.
--	---

Образовни стандарди			
Наставна тема-област	Основни ниво:	Средњи ниво:	Напредни ниво:
1) Увод у матерњи језик и ромску културу 2) Ромски народни језик и изрази 3) Традиционалне ромске приче и легенде 4) Песме и музика ромског	1) Препознаје значај матерњег језика и основне елементе ромске културе. 2) Користи основне речи и изразе. 3) Разуме и препознаје	1) Објашњава улогу матерњег језика у очувању идентитета. 2) Комуницира користећи усвојену лексику у познатим ситуацијама.	1) Самостално повезује језик, културу и национални идентитет. 2) Самостално и правилно користи шири фонд речи у различитим комуникацијским ситуацијама. 3) Анализира поруке и вредности

народа 5) Обичаји и празници ромске заједнице 6) Ромски језик у свакодневној комуникацији 7) Ликовна и креативна радионица на тему ромске културе 8) Израда панорама и изложба радова 9) Обнова целокупно обрађеног градива 10) Завршни пројекат и јавна презентација	основне садржаје прича. 4) Препознаје ромске песме и музичке садржаје. 5) Наводи основне ромске обичаје и празнике. 6) Разуме једноставне поруке и питања. 7) Учествоје у креативним активностима. 8) Учествоје у изради заједничког рада. 9) Препознаје усвојене појмове и садржаје. 10) Учествоје у изради пројекта уз подршку наставника.	3) Препричава и објашњава садржај приче. 4) Описује улогу музике у ромској култури. 5) Описује њихов значај у животу заједнице. 6) Води једноставан разговор на познате теме. 7) Кроз радове представља елементе ромске културе. 8) Представља свој рад и сарађује са другима. 9) Примењује стечена знања у различитим задацима. 10) Самостално извршава свој део задатка и презентује га.	традиционалних прича и легенди. 4) Повезује музичко стваралаштво са културним наслеђем ромског народа. 5) Упоредије ромске обичаје са обичајима других народа и уочава културне сличности и разлике. 6) Самостално комуницира у различитим животним ситуацијама. 7) Самостално осмишљава и реализује креативне радове инспирисане ромском традицијом. 8) Самостално планира, организује и презентује резултате рада. 9) Повезује и самостално користи усвојена знања и вештине. 10) Самостално планира, реализује и успешно презентује пројекат.
--	--	--	--